

รายงานวิจัย

การบูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

The integration of teaching and learning management using role-playing models in the psychology for teacher courses to develop self-efficacy and self-esteem of the 2nd year students, Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Semester 1, Academic Year 2018

โดย
กรัณตวรรษ วิทยอภิบาลกุล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ปี พ.ศ. 2562

หัวข้อวิจัย การบูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติในรายวิชา
จิตวิทยาสำหรับครู เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่า
ในตนเอง ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำ
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ชื่อผู้วิจัย กรัณชรักษ์ วิทยอภิบาลกุล

คณะ/หน่วยงาน ครุศาสตร์
มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา
ปีงบประมาณ 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัด
เรียนการสอนรูปแบบแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถ
ของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษา ชั้นปีที่ 2
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 89 คน
จากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน
รายวิชาจิตวิทยาสำคัญครู จำนวน 3 รูปแบบกิจกรรม 2. แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของ
ตนเอง 3. แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง 4. แบบประเมินการรับรู้หลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีคะแนนการ
รับรู้ความสามารถของตนเองและคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าเรียนใน
รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การแสดงบทบาทสมมติ, การรับรู้ความสามารถของตนเอง, การเห็นคุณค่าในตนเอง,
นักศึกษา

Research Title   The integration of teaching and learning management using role-playing models in the psychology for teacher courses to develop self-efficacy and self-esteem of the 2nd year students, Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Semester 1, Academic Year 2018

Researcher   Karantharak Vittaya-apibalkul

Faculty/Section   Education

University   Yala Rajabhat

Year   2018

Abstract

The objective of this research was to study The integration of teaching and learning management using role-playing models in the psychology for teacher courses to develop self-efficacy and self-esteem of the 2nd year students, Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Semester 1, Academic Year 2018. The sample used for this research was the 2nd year students of the Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Semester 1, Academic Year 2018, 89 people from a specific randomization. Research instruments was 1) A plan for teaching and learning activities in key psychology for teacher courses 3 types of activities. 2) Self-efficacy questionnaire. 3) Self-esteem questionnaire. 4) Post-learning assessment form. The data were analyzed using mean, standard deviation and t-test statistics. The research results were students had higher self-efficacy and self-esteem scores than before enrolling in the Psychology for teacher course with statistical significance at the .01 level

Keywords : Role-playing, Self-efficacy, Self-esteem, Students

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณในความกรุณาจากทางคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ได้มอบโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ซึ่งถือเป็นพันธกิจที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงพยายามออกแบบรูปแบบการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียน อันจะนำพาชื่อเสียงมาสู่คณะครุศาสตร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในวงการศึกษาในระดับกว้าง รวมถึงได้ผลงานที่มีคุณภาพที่ใช้ในการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณทุกคนที่อยู่รอบข้าง ที่คอยให้กำลังใจและแรงสนับสนุน รวมถึงความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้บรรลุเป้าหมายไปด้วยดี

คณะผู้วิจัย

2562

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
Abstract.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	(1)
สารบัญตาราง.....	(3)
สารบัญภาพ.....	(4)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมติ.....	4
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
เครื่องมือในการวิจัย.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	39
สรุปผลการวิจัย.....	40
อภิปรายผล.....	41
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	49
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย	
ภาคผนวก ข - การหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	
ประวัตินักวิจัย.....	

สารบัญตาราง

	หน้า
2.1 กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ.....	17
3.1 การมอบหมายงานกลุ่มซึ่งรับผิดชอบการนำเสนอด้วยรูปแบบการแสดงบทบาท สมมติด้านการสอนเสมือนจริงตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย.....	28
3.2 การมอบหมายงานกลุ่มที่ทุกกลุ่มต้องเตรียมนำเสนอ.....	29
3.3 งานกลุ่มในการศึกษาค้นคว้าและจัดทำคลิปวิดีโอสื่อการสอน.....	30
3.4 แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design.....	32
4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา สถานภาพของ ผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง.....	33
4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ความสามารถของ ตนเองก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการแสดง บทบาทสมมติ.....	34
4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองก่อน และหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ.....	36
4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่า ในตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	38
4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักศึกษา.....	38

สารบัญญภาพ

	หน้า
2.1 กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

คนเป็นครูไม่ใช่เพียงแค่สอนได้ หรือความรู้ในศาสตร์ของตนแน่นและแม่นยำอย่างเดียว หากแต่คนเป็นครูต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสอน เพื่อเป้าหมายหลักคือการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เต็มประสิทธิภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถมองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียน และพร้อมแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นก่อนจะเป็นครูที่มีความพร้อมและสามารถพัฒนาและดึงศักยภาพของผู้เรียนได้ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ตามศาสตร์ที่เรียนแล้ว จะต้องได้รับการปลูกฝัง บ่มเพาะ และหล่อหลอมคุณลักษณะจากภายในเสียก่อน ให้เป็นครูจากจิตวิญญาณ นักศึกษาครูทุกคนจึงต้องเรียนในรายวิชาชีพครู

ผู้วิจัยเป็นบุคคลหนึ่งที่มีโอกาสได้รับผิดชอบในการสอนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งในรายวิชาชีพครู ซึ่งตระหนักถึงศาสตร์ที่ถือเป็นศิลปะขั้นสูงในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ปราศจากความกลัวและความกังวล ได้ปลดปล่อยพลังด้านบวกและสามารถแสดงตัวตนได้อย่างเปิดเผยในขอบเขตที่เหมาะสม มีอิสระและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรรวมในชั้นเรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ นำไปสู่การมองเห็นความสามารถในตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นการรากฐานที่สำคัญในการเป็นครูมืออาชีพในอนาคต เพราะครูเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน ครูต้องยืนหน้าห้องเพื่อสอนและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ครูจะต้องสามารถควบคุมชั้นเรียน และสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดีให้เกิดแก่ผู้เรียน เป็นต้น

จากประสบการณ์การสอนนักศึกษาสายการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มากกว่า 7 ปี สิ่งที่เห็นคือภาพเงาสท้อนของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การขาดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นครูที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ นักศึกษาไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าคิดพูด หรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ มีความคิดอยู่ในกรอบที่จำกัด ขาดความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนเองจะสามารถทำสิ่งต่างๆ ที่ยาก แตกต่าง และท้าทายได้ ไม่กล้าเผชิญหน้าและแสดงออกหน้าชั้นเรียน ทั้งๆ ที่ตนเองเป็นนักศึกษาสายการศึกษา ที่จะต้องเป็นครูที่ยืนต่อหน้านักเรียนจำนวนมากในอนาคต ไม่สามารถสร้างสรรค์หรือออกแบบชิ้นงานที่มีความโดดเด่น ไม่สามารถนำเสนองานหน้าชั้นในรูปแบบที่แปลกใหม่และแตกต่าง เป็นต้น ดังนั้นหากนักศึกษาสายการศึกษายังขาดการรับรู้ความสามารถของตนเองและไม่เห็นคุณค่าในตนเองแล้ว ก็เป็นการยากยิ่งที่ผู้ที่ครูในอนาคตจะมีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อตนเองในการพัฒนาตัวเองและพัฒนาผู้เรียนในอนาคตได้

ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยในชั้นเรียน โดยนำเอาหลักการทางจิตวิทยามาใช้สอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติให้กับ

นักศึกษา โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาค้นพบความสามารถและศักยภาพในตนเอง ค้นพบการทำงานที่มองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ในการพัฒนาตนเองอย่างมั่นใจ เชื่อมั่น กล้าแสดงออก และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมหลัก และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา อันจะนำไปสู่การมองเห็นคุณค่า ศักยภาพและความสามารถที่ตนเองอาจไม่เคยมองเห็นมาก่อน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดเรียนการสอนที่เน้นการแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 กลุ่มเรียน โดยการสุ่มแบบเจาะจง ตามกลุ่มเรียนที่ผู้วิจัยได้รับผิดชอบในการสอน ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ห้อง 1 และ ห้อง 2 และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 89 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา สถานภาพของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง

1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ

2. ตัวแปรตาม

2.1 การรับรู้ความสามารถของตนเอง

2.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาศักยภาพนักศึกษาสายการศึกษา ให้คิดเป็น สอนเป็น จัดการชั้นเรียนได้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาความกล้าแสดงออกและความเชื่อมั่น มีการเห็นคุณค่าในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และนักศึกษาด้านภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2560
2. การแสดงบทบาทสมมติเสมือนจริง หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยให้นักศึกษานำเสนองานในรูปแบบของการสอน ด้วยการแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สอนจริง มีการสร้างสถานการณ์ในชั้นเรียนเสมือนจริง เช่น การก่อกวนชั้นเรียนในรูปแบบต่างๆ การลองภูมิความรู้จากผู้สอน เป็นต้น
3. การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การประเมินความสามารถของตนเอง เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ
4. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่นักศึกษามีต่อตนเอง มองตนเองในแง่บวก มีความสามารถและมีศักยภาพในการทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและศักยภาพของตนเอง มีความคิดเชิงบวกต่อตนเองและผู้อื่น เข้าใจและยอมรับตนเองตามความเป็นจริง และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ สามารถปรับตัวได้ดี สามารถเข้าหาเพื่อสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ และเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ สามารถเข้าใจความถนัดและความต้องการทางการศึกษาและอาชีพของตนเองได้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาครั้งนี้ เรื่องการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติเสมือนจริงที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนเอกสารงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสมมติ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ

ความหมายของบทบาทสมมติ

สุวิทย์ มูลคำ (2545: 53 เกศสุดา ปงลังกา, 2550: 16) กล่าวว่า บทบาทสมมติ หมายถึง การสร้างหัวข้อเรื่องหรือสถานการณ์ขึ้นมาคล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วแสดงตามบทบาทนั้นๆ ตามความรู้สึก นึกคิดและประสบการณ์ที่ผู้แสดงคิดว่าควรจะเป็น ภายหลังจากการแสดงจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ทิตินา แคมมณี (2550: 358) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงความเป็นจริง และแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และนำเอาการแสดงของผู้แสดง ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตพบว่าเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 160) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็น ผู้สอนจะใช้การแสดงออกทั้งด้านความรู้ ความคิด อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และรู้จักปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

Ments (1983 อ้างถึงใน เกศสุดา ปงลังกา, 2550: 16) กล่าวว่า บทบาทสมมติ หมายถึง การให้ผู้เรียนจินตนาการว่าตนเองเป็นบุคคลในสถานการณ์สมมติ จากนั้นให้ผู้เรียนแสดงบทบาทที่คิดว่าบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นั้นรู้สึก

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าใจ เข้าถึง รับรู้อย่างลึกซึ้งในการสวมบทบาทเสมือนจริง เพื่อให้เรียนรู้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด การแสดงออกอย่างเหมาะสมในบทบาทนั้นๆ

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 160 – 161 อ้างถึงใน ศุภวิณี โลหะประเสริฐ. 2556: 12) กล่าวว่า ลักษณะบทบาทสมมติที่ผู้เรียนแสดงออกแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติแบบละคร เป็นการแสดงบทบาทตามเรื่องราวที่มีอยู่แล้ว ผู้แสดงจะได้ทราบเรื่องราวทั้งหมด แต่จะไม่ได้รับบทที่กำหนดให้แสดงตามอย่างละเอียด ผู้แสดงจะต้องแสดงออกตามความคิดของตนเอง และดำเนินเรื่องไปตามท้องเรื่องที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งมีลักษณะเหมือนละคร

2. การแสดงบทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา เป็นการแสดงบทบาทสมมติที่ผู้เรียนได้รับทราบสถานการณ์หรือเรื่องราวแต่เพียงเล็กน้อยเท่าที่จำเป็น ซึ่งมักเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือมีความขัดแย้งแฝงอยู่ ผู้แสดงบทบาทจะใช้ความคิดของตนเองในการแสดงออกและแก้ปัญหาต่างๆ อย่างเสรี

เสริมศรี ลักษณะศิริ (2540: 260 – 261 อ้างถึงใน ศุภวิณี โลหะประเสริฐ. 2556: 12) กล่าวว่า การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการหนึ่งในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติขึ้น ให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกนั้นทางความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้

การเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมติโดยเฉพาะในนักศึกษาสายการศึกษา นั้น เป็นการแสดงบทบาทสมมติด้านการสอนเสมือนจริง เปรียบตนเองเป็นครูจริงๆ ในบริบทและสภาพแวดล้อมจริงๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการเป็นครูมืออาชีพ การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้ นักศึกษาเข้าถึงตัวละครที่ตนเองจะต้องเป็นในวันข้างหน้า เห็นภาพและการจัดการชั้นเรียน การจัดการกิจกรรมที่สอดคล้องกับผู้เรียน การใช้จิตวิทยาในห้องเรียน ซึ่งเหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนครูและเป็นครูในวันข้างหน้า อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย

หลักการและขั้นตอนการนำบทบาทสมมติไปใช้ในการเรียนการสอน

วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ (2522: 27 – 29 อ้างถึงใน เกศสุดา ปงลังกา, 2550: 18) ได้เสนอหลักการนำบทบาทสมมติไปใช้ในห้องเรียน ดังนี้

1. การแสดงบทบาทสมมติควรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ไม่ควรใช้เพื่อการบันเทิงเพียงอย่างเดียว
2. ในการแสดงบทบาทสมมติไม่ควรกำหนดเวลาตายตัวลงไป

3. เรื่องที่นำมาใช้ไม่ควรเป็นเรื่องที่ยากเกินไป ควรเป็นเรื่องที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอภิปรายเมื่อแสดงจบแล้ว

4. การแสดงบทบาทสมมติจะได้ผลเต็มที่เมื่อนำมาใช้ติดต่อกันพอสมควร ไม่ใช่เป็นการค้นการเรียนเพียง 2 ครั้ง เพียงแก้ปัญหาความเบื่อหน่ายของผู้เรียนเท่านั้น

5. ควรใช้การแสดงบทบาทสมมติเมื่อต้องการให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และฝึกทักษะในการปฏิบัติในเรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์

Ments (1986: 16 อ้างถึงใน เกศสุตา ปงลังกา, 2550: 18) ได้เสนอขั้นตอนเสนอการนำบทบาทสมมติไปใช้ไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตั้งจุดประสงค์และพิจารณาวิธีการใช้กิจกรรมในการสอน
2. พิจารณาข้อจำกัดภายนอก
3. รวบรวมปัจจัยสำคัญแห่งปัญหา
4. เลือกแบบ หรือเขียนบทบาทโดยสรุป
5. ดำเนินกิจกรรม
6. อภิปราย
7. ติดตามผล

เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ (2552) ได้อธิบายถึงหลักการแสดงบทบาทสมมติ ดังนี้

1. การสมมติ คือ การที่ผู้แสดงจะต้องถ่ายทอดบุคลิกและลักษณะนิสัยใจคอของตัวละครออกมาให้สมจริงที่สุด โดยสมมติว่าถ้าผู้แสดงเป็นตัวละครนั้นแล้ว จะทำอย่างไรต่อสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้น

2. สถานการณ์จำลอง คือ ผู้แสดงจะต้องเข้าใจสถานการณ์จำลองว่าถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนี้แล้ว ตัวละครจะต้องทำอย่างไรและมีเหตุผลอย่างไร

3. จินตนาการ คือ ผู้แสดงต้องใช้จินตนาการ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้คนที่อยู่รอบข้างในชีวิตประจำวัน และเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4. การสร้างความเชื่อ คือ ผู้แสดงจะต้องทำให้คนดูเชื่อว่า การแสดงที่ปรากฏอยู่ต่อหน้านั้นสมจริง

5. การสื่อสารกับผู้อื่น คือ ผู้แสดงจะต้องทำให้คนดูเข้าใจความหมายและเหตุผลของตัวละครที่สวมบทบาทอยู่ และมีความรู้สึกร่วมกับการแสดง

6. การสร้างสมาธิ คือ ผู้แสดงต้องไม่ประหม่า ทำตัวสบายๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ

บันดูรา (Bandura, 1986: 51 – 68 อ้างถึงใน กรัณท์รักษ์ วิทยาภิบาลกุล และคณะ, 2559: 122 – 124) ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. กระบวนการใส่ใจ (Attention process) การเรียนรู้จะเริ่มขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีความสนใจ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความจดจ่อในการสังเกตทุกแง่มุมของตัวแบบ และรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งสิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจมี 2 ประการ ได้แก่

1.1 ลักษณะตัวแบบ กล่าวคือ ตัวแบบที่มีความเด่นชัดจดจำได้ง่าย มีความดึงดูดใจสูง มีความซับซ้อนของพฤติกรรมน้อย จะทำให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก นอกจากนี้หากพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกมานั้น ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตด้วยแล้ว จะสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้สังเกตเกิดพฤติกรรมใส่ใจมากยิ่งขึ้น

1.2 ลักษณะของผู้สังเกตต้องมีความไวในการรับรู้ กล่าวคือ ตัวแบบที่มีพฤติกรรมชัดเจน จะส่งผลให้ผู้สังเกตมีความตื่นตัวในการใส่ใจพฤติกรรมของตัวแบบ ทำให้การสังเกตนั้นเกิดการรับรู้ที่ถูกต้องและแม่นยำ

2. กระบวนการจดจำ (Retention process) เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกต แล้วนำมาวางรูปแบบที่เด่นชัดขึ้น เนื่องจากเราไม่สามารถเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบได้เลย ถ้าไม่สามารถจดจำข้อมูลพฤติกรรมของตัวแบบได้ กระบวนการจดจำจึงต้องมีการแปลงข้อมูลที่ได้สังเกต หรือรับรู้มาให้เป็นสัญลักษณ์ในรูปของรหัสภาษา (Verbal code) และรหัสภาพในจินตนาการ (Imaginal code) แล้วนำไปบันทึกไว้ในสมองส่วนของความจำถาวร การคิด การพูดย้ำการบอกเล่าจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลจดจำข้อมูลที่ได้สังเกตมากขึ้น

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรม (Production process) เป็นกระบวนการที่บุคคลแปรรหัสภาษาหรือรหัสภาพในจินตนาการที่ได้บันทึกไว้ในสมองมาเป็นพฤติกรรม โดยจะเน้นความสามารถและความพร้อมทางร่างกายในการกระทำตามตัวแบบ ซึ่งอุปสรรคของการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ คือ ความเทียบเคียงความเหมือนตัวแบบ หรือดีกว่า อันเป็นผลมาจากกระบวนการใส่ใจและจดจำในขั้นก่อนหน้า

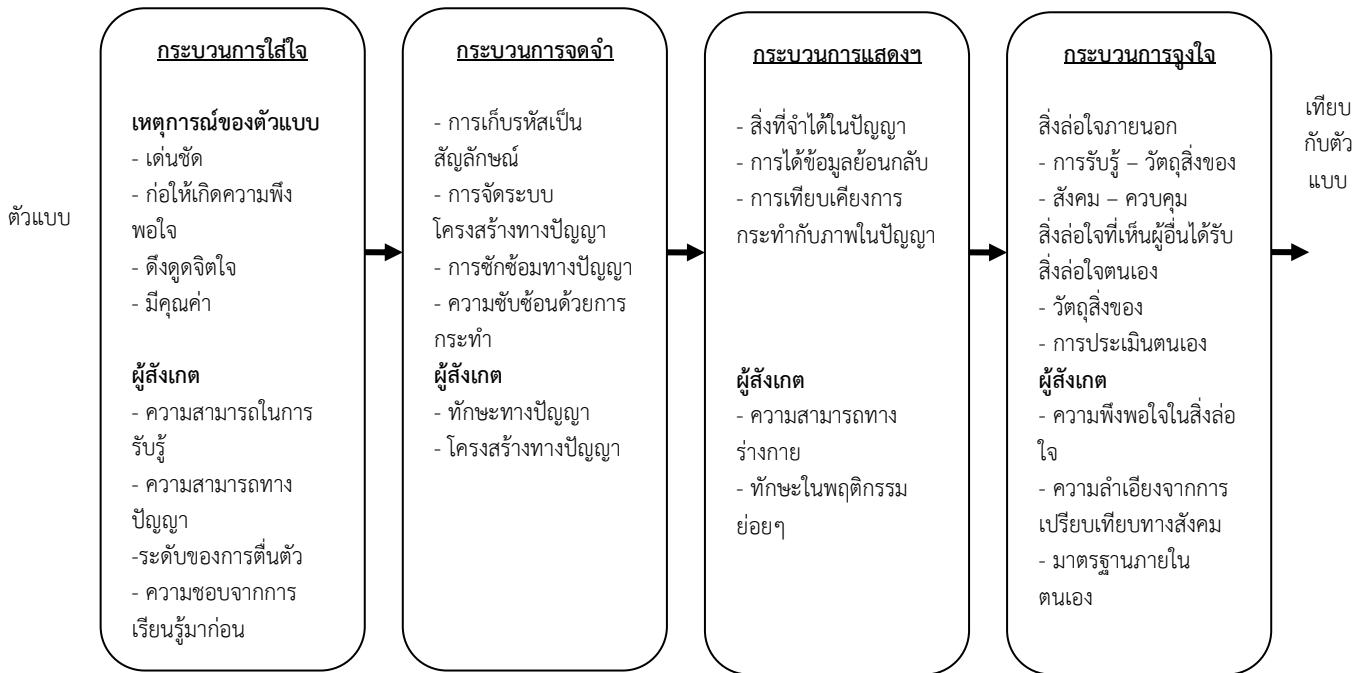
ในขั้นนี้เมื่อผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมแล้วต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับ ข้อมูลนี้จะช่วยให้บุคคลนำไปปรับปรุงการกระทำของตนเองให้ถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational process) ในกระบวนการนี้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบแล้ว และมีความคาดหวังที่จะได้รับความพึงพอใจ รางวัล หรือการตอบรับจากผู้อื่นเพื่อเป็นการจูงใจ ดังนั้นหากการแสดงพฤติกรรมนั้นให้ความรู้สึกที่พึงพอใจ ก็มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นต่อไป แต่หากแสดงพฤติกรรมไปแล้วกลับได้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างความไม่พึงพอใจ ก็มีแนวโน้มจะลดพฤติกรรมลง การจูงใจในกระบวนการขั้นนี้ เกิดได้ 3 ลักษณะ คือ

4.1 ผู้สังเกตได้รับการจูงใจโดยตรง คือ เมื่อผู้สังเกตเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบแล้ว ได้รับรางวัลหรือได้รับสิ่งที่พึงพอใจเป็นผลตอบแทน

4.2 ผู้สังเกตได้รับการจูงใจทางอ้อม คือ โดยการพบเห็นตัวแบบได้รับรางวัล หรือได้รับการเสริมแรงจากการดูโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรืออ่านจากหนังสือ

4.3 ผู้สังเกตจูงใจตนเอง คือ การให้รางวัล หรือสิ่งล่อใจแก่ตนเมื่อประสบความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ได้สังเกตมา

ภาพที่ 2.1 กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 21)

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่าการเลียนแบบตัวแบบจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สังเกตด้วย ทั้งในด้านของความเข้มข้นของความใส่ใจ สนใจตัวแบบ ทักษะทางปัญญาในการคิด พิจารณา วิเคราะห์ ตีความ และสังเคราะห์ตัวแบบ และความต้องการในการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อปฏิบัติตามตัวแบบ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

นภาพร ปรีชามารถ (2545: 31) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนว่าสามารถกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสถานการณ์ที่

เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขา มีอยู่

ณัชชามน แสงสุข (2550: 11) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความคิดหรือความรู้สึกที่บุคคลประเมินว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมบางอย่างให้ประสบความสำเร็จได้หรือไม่ และตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับใด อันจะส่งผลถึงการตัดสินใจเลือกที่จะทำหรือเลือกที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

Bandura (1986: 391) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะสามารถจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การรับรู้ความสามารถของตนเองนี้มีได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขา มีอยู่

Baldwin (1998 อ้างถึงใน สุพรรณิ คำนันท์, 2552: 58) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการกระทำพฤติกรรมเฉพาะอย่าง เป็นความสามารถในการตัดสินใจหรือจัดการกับพฤติกรรมเกี่ยวกับความพยายาม ความอดทน ซึ่งความเชื่อนี้จะส่งผลในระยะยาว

Schunk (2004: 112) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ในการกระทำพฤติกรรมตามความสามารถที่ตนมีอยู่ ซึ่งต่างกับการที่เราจะรู้จะทำอะไร แต่เป็นการประเมินความสามารถและทักษะของตนเองว่าสามารถทำสิ่งใดได้

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลประเมินความสามารถและศักยภาพภายในของตนเอง ว่าตนเองสามารถทำสิ่งใดได้โดยการประเมินจากพื้นฐานทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาของตนเอง เพื่อประกอบในการตัดสินใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ

องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1986: 399 – 400) กล่าวถึง องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นประกอบด้วย 4 วิธี ดังนี้

1. การประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ (Performance Accomplishment) การทำกิจกรรมด้วยตนเองหรือการมีส่วนร่วมจนเกิดความสำเร็จ ส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น เชื่อว่าตนสามารถกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จอีกด้วย โดยสิ่งหนึ่งที่ส่งเสริมให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถในตนเองคือ วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติจริง และได้สัมผัสด้วยตนเองหา จากการศึกษาพบว่า มนุษย์สามารถรับรู้จากเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้นในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองจึงจำเป็นต้องฝึกให้บุคคลมีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้ พร้อมกับทำให้บุคคลรู้ว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำได้ โดยบุคคลที่รู้ว่าตนมีความสามารถนั้นก็พยายามพัฒนาตนและพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2. การได้เห็นตัวแบบ (Vicarious Experience) การสังเกตเห็นตัวแบบ (Model) แสดงพฤติกรรมแล้วประสบความสำเร็จ ทำให้บุคคลคล้อยตามว่าตนก็น่าจะทำได้ถ้าตั้งใจและพยายาม วิธีการนี้เป็นประสบการณ์ทางอ้อม ขึ้นอยู่กับการเปรียบเทียบทางสังคม ซึ่งในตอนนี้ตัวแบบจะต้องมีความเข้มข้นในการเร้าความสนใจและความต้องการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบมากเพียงพอ มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองผ่านตัวแบบ มี 2 ประเภท ดังนี้ (Bandura, 1977: 80)

2.1 ตัวแบบที่มีชีวิต (Live Modeling) คือ ตัวแบบที่บุคคลสามารถสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรง เช่น บุคคลในครอบครัว ครู อาจารย์ที่โรงเรียน เป็นต้น

2.2 ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) คือ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือต่างๆ เป็นต้น

3. การพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการแนะนำ อธิบาย ชักชวน หรือใช้คำพูดชื่นชมผู้อื่นว่ามีความสามารถประสบความสำเร็จได้ การใช้วิธีนี้จะได้ผลมากขึ้นเมื่อเรื่องที่เป็นไปได้ ทำให้ผู้ถูกชักจูงมีความพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นๆ มากขึ้น และต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง โดยผู้ชักจูงจะต้องประเมินศักยภาพและความสามารถของบุคคลนั้นด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจหรืออยู่ยากใจในการเอาชนะกับความท้าทายนั้นๆ เพื่อไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเอง

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองจากภาวะกระตุ้นเร้าทางอารมณ์ และจากอาการแสดงทางกาย ความรู้สึกในทางบวก เช่น ความตื่นเต้น จะส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่วนความรู้สึกในทางลบ เช่น ความกลัว หรือความวิตกกังวล เป็นต้น ทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองลดลง หากบุคคลรับรู้ว่าคุณมีความวิตกกังวลสูง จะขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และมักจะตัดสินใจหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมนั้น หรือสถานการณ์นั้น การส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยการสนับสนุนให้คุ้นเคยกับสถานการณ์นั้นๆ มากขึ้นทีละน้อยๆ การตอบสนองทางกาย การลดความรู้สึกโดยใช้สัญลักษณ์ นอกจากนั้น ยังอาจฝึกฝนให้บุคคลกระตุ้นเร้าอารมณ์ที่คาดว่าจะเกิด ให้ความมั่นใจว่านั่นเป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่เป็นปกติ และแนะนำว่าอาจเป็นปัจจัยด้านบวกในการกระทำ (Bandura, 1977: 82)

ผลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1986: 393 – 395) ได้กล่าวถึง ผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งจะเกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเลือก (Choice Behavior) กล่าวคือ บุคคลจะทำกิจกรรมใดนั้น จะประเมินความสามารถของตนเองก่อนการตัดสินใจ ซึ่งการประเมินนั้นจะอยู่ในขอบเขตที่คิดว่าตนเองสามารถทำได้ โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงก็มักจะประเมินและเลือกทำกิจกรรมที่ยากและมีความท้าทาย มีแรงจูงใจสูงในการทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

2. การใช้ความพยายามและความมุ่งมั่นในการทำงาน (Effort Expenditure and Persistence) กล่าวคือ บุคคลจะประเมินงานหรือกิจกรรมที่ต้องทำเทียบกับความสามารถของตนเอง โดยเขาต้องใช้ความสามารถ ความพยายาม ความมานะมากน้อยเท่าไร เพื่อให้งานหรือกิจกรรมนั้นๆ

ประสบความสำเร็จ โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะสามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำสิ่งต่างๆ มากกว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ

3. แบบแผนของความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ (Thought Patterns and Emotion Reaction) กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดและปฏิกิริยาการตอบสนองทั้งทางการแสดงออกและทางอารมณ์ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีรูปแบบการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ที่เหมาะสม มีความสุข มีความกระตือรือร้น ใส่ใจ มุ่งมั่น มีความพยายาม ตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะไม่มีความสุข หวาดหวั่น ไม่มั่นใจ มีความเครียด เป็นต้น

4. เป็นสิ่งกำกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมมากกว่าเป็นสิ่งทำนายพฤติกรรม (Humans a Producer rather than Simply Foretellers of Behavior) กล่าวคือ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีความพยายามในการแสดงพฤติกรรมและจะยอมรับผลต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น จะเลือกทำในสิ่งท้าทายและจะทำอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการแสดงพฤติกรรม

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคล คือ ในการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมานั้น ถ้าบุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองสูง ก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นสูง ในขณะเดียวกันถ้าบุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองต่ำ ก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่ำ หรืออาจจะไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเลย บันดูรา กล่าวว่า ถึงแม้การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่ก็มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ด้วย (Bandura, 1986: 395 – 398 อ้างถึงใน วิลาวณิชย์ ดาราฉาย, 2554: 15 – 16) ได้แก่

1. ขาดสิ่งจูงใจ หรือถูกสถานการณ์ภายนอกบังคับให้กระทำ กล่าวคือ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงอาจจะไม่แสดงพฤติกรรม หากขาดสิ่งจูงใจ หรือปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวยให้กระทำหรือบุคคลไม่เต็มใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น

2. การตัดสินใจที่ตามมาผิดพลาดไป กล่าวคือ การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่ตนเองจะได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้นผิดพลาดไป จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่ตนจะแสดงพฤติกรรมนั้น อาจทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะไม่แสดงพฤติกรรม

3. ความไม่ทันเหตุการณ์ในการประเมินความสามารถของตนเอง เนื่องจากประสบการณ์ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถ้าหากบุคคลไม่ได้ประเมินตนเองตลอดเวลา จะทำให้บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนผิดพลาดไป มีผลทำให้บุคคลไม่แสดงพฤติกรรม

4. บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยภาพรวมสูง อาจจะไม่แสดงพฤติกรรมออกมา เมื่อให้เขากระทำพฤติกรรมที่เป็นทักษะย่อยๆ ของสถานการณ์นั้น เพราะเห็นว่าไม่มีความสำคัญ

5. การประเมินความสำคัญของทักษะย่อยที่จำเป็นต้องใช้ในการแสดงพฤติกรรมผิดพลาด กล่าวคือ ถ้าบุคคลคิดว่าตนเองขาดทักษะหรือมีทักษะในด้านต่างๆ ไม่เพียงพอ บุคคลอาจไม่แสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกมา

6. เป้าหมายของการกระทำมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน และเป้าหมายนั้นไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือยากเกินไป อาจทำให้บุคคลไม่แสดงพฤติกรรมออกมา

7. การรู้จักตนเองที่ไม่ถูกต้อง บุคคลที่รู้จักตนเองไม่ถูกต้องอาจจะเป็นผลมาจากการกระทำที่มีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน หรืออาจถูกบังคับให้กระทำหรือได้รับข้อมูลภายนอกมาอย่างไม่ถูกต้อง ก็มีผลทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะไม่แสดงพฤติกรรมออกมาได้

การจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาให้มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ ความสามารถของตนเองนั้น ควรจัดการหรือควบคุมไม่ให้ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวมาเป็นอุปสรรค หรือเป็นตัวขัดขวาง ซึ่งหากทำได้ก็จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเต็มที่และมีความมั่นใจ จะนำไปสู่ความสำเร็จได้

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

วิลาสลักษณ์ ชวัลลี (2543: 32 – 33 อ้างถึงใน วิลาวรรณย์ ดาราฉาย, 2554: 22) กล่าวว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองไม่ใช่ลักษณะรวมๆ แต่เป็นชุดของความเชื่อที่มีต่อตนเองที่แยกจากกันเป็นเรื่องๆ ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะอย่าง ดังนั้น ในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองจะไม่ใช้การวัดที่คลุมเครือในเรื่องรวมๆ แต่เป็นการวัดการรับรู้ความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีบริบท และก็มีใช้การวัดทักษะย่อยๆ ในเรื่องนั้นเช่นกัน เพราะบุคคลอาจรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ในแต่ละทักษะย่อย แต่อาจรับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำในทักษะที่บูรณาการแล้วก็ได้

มิติของความเชื่อในความสามารถของตนเองที่บันดูรากล่าวถึงมี 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 ระดับความยากของงานหรือกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติได้

มิติที่ 2 ความมั่นใจของบุคคลที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่ระดับความยาก หรือเมื่อมีอุปสรรคต่างๆ

มิติที่ 3 การตัดสินใจว่าตนเองมีความสามารถในกิจกรรมอื่นๆ ด้วย หรือมีความสามารถเฉพาะในขอบเขตของกิจกรรมนั้นๆ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

กัมปนาท บริบูรณ์ (2550: 11 อ้างถึงใน กรัณท์รักษ์ วิทยอภิบาลกุล, 2560: 9) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่าเป็นคนมีศักยภาพ มีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ได้ มีความเข้มแข็ง ความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และปรารถนาที่จะเป็นคนมีคุณค่าและมีประโยชน์ในสายตาคณะอื่น

กฤษฎา สารทอง (2557: 23 – 24 อ้างถึงใน กรัณท์รักษ์ วิทยอภิบาลกุล, 2560: 9 – 10) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้แห่งตน (Self-Concept) ซึ่งเป็นเรื่องของความคิดต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง ที่คิดว่าตนเองมีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร ซึ่งพฤติกรรมตามปกติของตนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ความรู้สึกที่ว่าตนมีคุณค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยความเพียรพยายามของตนเอง จนเกิดความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตนวางไว้ ซึ่งคนเราจะเห็นคุณค่าในตนเองได้ จะต้องเป็นคนที่มีความเข้าใจตนเองในทางที่ดี จะมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง และจะมีพฤติกรรมทางบวก เช่น ประเมินตนเองในทางบวก เชื่อมั่นในตนเอง มองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าในตนเอง นับถือตนเอง และยอมรับตนเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับคนที่มีความเข้าใจตนเองในทางที่ไม่ดี ก็จะมีความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ดีต่อตนเอง และจะมีพฤติกรรมในทางลบ เช่น ประเมินตนเองในทางลบ มองตนเองต่ำ ไร้คุณค่า ไม่ยอมรับตนเอง คิดว่าตนไม่เป็นที่ต้องการของคนอื่น ดังนั้น เราจึงควรรู้จัก เข้าใจและยอมรับตนเองตามความเป็นจริงจะต้องตั้งเป้าหมายและวางแผนที่จะปรับปรุง แก้ไขส่วนที่บกพร่องซึ่งคิดว่าเป็นส่วนที่สำคัญและเป็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงตนเอง เมื่อเราปรับปรุงได้จะทำให้เราสามารถยอมรับตนเองได้ รวมทั้งได้รับการยอมรับจากผู้อื่นอีกด้วย

Coopersmith (1984: 5) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง มีความเคารพยอมรับในตนเองว่ามีความสำคัญและมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนมีความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน

Maslow (1970: 45 – 46 อ้างถึงใน กรัณท์รักษ์ วิทยอภิบาลกุล, 2560: 10) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลว่า คนส่วนใหญ่ต้องการนับถือตนเอง หรือการเห็นคุณค่าในตนเอง และการยอมรับนับถือที่ได้รับจากผู้อื่น โดยจำแนกความต้องการเหล่านี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การนับถือตนเอง (Self-Respect) คือ ต้องการเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็ง มีความสามารถทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ ต้องการเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความเป็นอิสระ
2. การเห็นคุณค่าที่คนอื่นมีให้ตน (Esteem Other) คือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือจากคนอื่น การมีชื่อเสียงเกียรติยศ ความเด่นดัง การได้รับการยอมรับความสนใจ ได้รับความสำคัญ หรือได้รับคุณค่า

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกกับตนเองว่า ตนเองเป็นผู้มีความสามารถ มีศักยภาพในการทำสิ่งต่างๆ ได้ประสบความสำเร็จ ตนเองมีความสำคัญ เป็นที่ยอมรับของตนเองและผู้อื่น มีความคิดเชิงบวกต่อสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิต

ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2548: 293 – 294 อ้างถึงใน ปาลิตา แซ่ก้วง, 2557: 27 – 28) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ เนื่องจากเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของจิตใจ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและสามารถบ่งชี้คุณภาพชีวิตของบุคคลได้ว่าเป็นอย่างไร การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ บุคคลจะแสดงระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ด้วยลักษณะท่าทาง น้ำเสียง คำพูดและการกระทำ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงพอจะสามารถสร้างสรรค์ความคิดหรือการกระทำที่จะเผชิญกับความเครียดต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเห็นคุณค่าในตนเอง ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวทางอารมณ์ ทางสังคมและทางการเรียนรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ชีวิตที่มีผลต่อความคิด ความปรารถนา ค่านิยม อารมณ์ และการตั้งเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล อันมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเขา จนกระทั่งกลายเป็นลักษณะบุคลิกภาพตามมา และการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิตส่วนตัว การศึกษาเล่าเรียนหรือการทำงานในชีวิต ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าในตนเองด้วยเช่นกัน ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจึงมีความเชื่อมั่นในตนเอง

Coopersmith (1984: 45) กล่าวว่า การทำลายการเห็นคุณค่าในตนเองทำให้บุคคลขาดความกระตือรือร้น ต้องพึ่งพาผู้อื่น มีความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่าและไม่มีประโยชน์ สิ้นหวังในชีวิต บุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับจะมีความรู้สึกทางลบกับตัวเอง

จะเห็นได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง จะมีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ สามารถมองสิ่งต่างๆ ด้วยจิตใจเชิงบวก และสามารถเผชิญหน้ากับอุปสรรคด้วยความมุ่งมั่นและการก้าวผ่านอย่างมีความสุข

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

Coopersmith (1981: 236 อ้างถึงใน กรัณฐรักษ์ วิทย์อภิบาลกุล, 2560: 13 – 16) กล่าวว่า บุคคลจะประเมินมโนภาพที่บุคคลมีต่อตนเองออกมาเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งการตัดสินคุณค่าในตนเองนั้นบุคคลจะตรวจสอบจากผลงานตามความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานและค่านิยมส่วนบุคคลแล้วตัดสินออกมาเป็นคุณค่าของตน ความรู้สึกต่อตนเอง อาจเป็นไปได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว แต่จะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมภายนอก โดยที่การเห็นคุณค่าในตนเองจะเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์ที่ได้รับความสำเร็จ การทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างบรรลุเป้าหมาย และได้รับการยอมรับ การชมเชยจากบุคคลอื่นเป็นที่รักและบุคคลรอบข้าง ซึ่งความรู้สึกนี้จะถูกสะสมจนกลายเป็นความรู้สึกเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และพัฒนาเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่ง Coopersmith (1984: 5) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง 3 ประการ ดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งที่แต่ละบุคคลประเมินค่าตนเอง ดังนั้นการประเมินค่าและการคงอยู่ในสิ่งที่ตนเองประเมินจึงต้องคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. การเห็นคุณค่าในตนเองจะมองในเรื่องประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับเพศ อายุ และ บทบาทของบุคคลนั้น หากบุคคลได้รับประสบการณ์ทางบวกสูงก็มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
3. การเห็นคุณค่าในตนเองจะเน้นกระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคล ในการตรวจสอบผลงานกับความสามารถที่เป็นไปตามมาตรฐานของแต่ละบุคคล รวมถึงค่านิยมและการประเมินคุณค่าในตนเอง ดังนั้นในงานชิ้นหนึ่งอาจไม่ใช่เป็นงานที่ยากหรือซับซ้อน แต่บุคคลตัดสินใจและตรวจสอบความสามารถของตนเองว่าทำได้ เมื่อบรรลุผลสำเร็จก็รู้สึกว่าคุณค่า ถึงแม้งานชิ้นนั้นอาจจะง่ายเกินไปสำหรับใครบางคน

กล่าวโดยสรุป ลักษณะสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเองจะต้องยึดพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล การรับรู้การเห็นคุณค่า การประเมินคุณค่าในตนเองของแต่ละบุคคลก็แตกต่างกันออกไป บางคนมีความสามารถน้อย แต่รู้สึกยอมรับในความสามารถของตนเองก็เป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองเช่นเดียวกับบุคคลที่มีความสามารถสูง และประเมินตนเองสูง มีการยอมรับในความสามารถของตนเองสูง ดังนั้นจึงอยู่ที่การมองคุณค่าในตนเอง

โดย Coopersmith (1981: 118 – 119) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่ามี 2 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก ดังนี้

1. องค์ประกอบภายในตนเอง คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่มีผลทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ประกอบด้วย

- 1.1 ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes) เช่น รูปร่าง หน้าตา ความคล่องแคล่วว่องไว การมีบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะทางกายภาพที่ดี จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพด้อย

- 1.2 สมรรถภาพ ความสามารถ และผลงาน (General Capacity, Ability and Performance) องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความถี่ของการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในสิ่งที่กระทำ โดยจะมีเรื่องของสติปัญญาเกี่ยวข้องกับด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สติปัญญาจะส่งผลต่อสมรรถภาพและผลการเรียนของผู้เรียนด้วย อันจะนำไปสู่การเพิ่มคุณค่าในตนเอง

- 1.3 ภาวะทางอารมณ์ Affective States) เป็นภาพสะท้อนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ความสุข ความกังวล ภาวะอารมณ์ต่างๆ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินสิ่งที่ตนเองประสบและผลจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้วมีผลต่อการประเมินตนเองในเวลาต่อมา ซึ่งหากบุคคลประเมินภาพรวมแล้วรู้สึกพึงพอใจก็จะมีความสุข แต่ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลประเมินตนเองในแง่ลบ ก็จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

- 1.4 ค่านิยมส่วนตัว (Self-Values) ซึ่งค่านิยมนี้จะมาจากสังคม บุคคลจึงมีแนวโน้มจะใช้ค่านิยมของสังคมในการตัดสินใจการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยหากค่านิยมส่วนตัวสอดคล้องกับค่านิยมสังคม ก็จะทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากค่านิยมไม่สอดคล้อง ก็จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองลดลง

1.5 ความปรารถนาของบุคคล (Aspiration) คือ การตัดสินคุณค่าจากการเปรียบเทียบผลงานของตนเองกับเกณฑ์ความสำเร็จ หากผลงานและความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์ บุคคลจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้น

1.6 เพศ (Sex) จะเห็นได้ว่าในสังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเพศชาย การที่เพศชายประสบความสำเร็จมักถูกมองว่ามาจากความสามารถ แต่หากเป็นเพศหญิงจะถูกมองว่าเป็นความพยายามหรือความโชคดี ดังนั้นเพศชายที่ประสบความสำเร็จจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง

1.7 ปัญหาต่างๆ และโรคภัยไข้เจ็บ (Problems and Pathology) เป็นปัญหาสุขภาพต่างๆ ทั้งปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งผู้ที่มีปัญหาสุขภาพดังกล่าวจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และจะแสดงออกมาในลักษณะของความวิตกกังวล ความเครียด สิ้นหน่อมทุกข์

2. องค์ประกอบภายนอกตนเอง คือ สภาพแวดล้อมที่บุคคลปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วย

2.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อแม่ เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากความสัมพันธ์ในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความอบอุ่น การให้อิสระเสรีภาพในขอบเขตที่เหมาะสม การสนับสนุนส่งเสริม การให้กำลังใจ การให้สิทธิและอำนาจในการคิดตัดสินใจ เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

2.2 โรงเรียนและการศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในความรู้ ทักษะ และความสามารถของตนเอง เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกต่างๆ อย่างเหมาะสม การส่งเสริมศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การฝึกทักษะการคิดต่างๆ ที่อยู่ในขอบเขตของความถูกต้องและเหมาะสม

2.3 สถานภาพทางสังคมเป็นการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น โดยพิจารณาจากอาชีพ บทบาท ตำแหน่ง ความรับผิดชอบ ฐานะทางเศรษฐกิจ วงศ์ตระกูล เป็นต้น ซึ่งมีการศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองไม่เด่นชัดนัก เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ที่การมองตัวเองในทางที่ดี ดังนั้นบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงแต่มีการมองตนเองแง่ลบก็มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเช่นกัน

2.4 สังคมและกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนและกลุ่ม จะทำให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองสูง แต่หากถูกปฏิเสธจากเพื่อน ก็จะปลื้มตัว และอยู่อย่างเงิบขริม

ซึ่งองค์ประกอบข้างต้น Coopersmith (1981: 2 – 4) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเอง มีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถ (Competence) เป็นการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านมาในชีวิตได้อย่างมั่นใจ ปรับตัวได้ดี ใช้กลไกการป้องกันตัวน้อย และสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญ (Significance) การรับรู้ถึงการยอมรับและมีคุณค่า เป็นที่รัก มีประโยชน์ และเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลอื่น ครอบครัว และสังคม

3. อำนาจในตัว (Power) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในแง่ของความเชื่อมั่นและมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ

4. คุณความดี (Virtue) การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม จริยธรรม ประเพณีและวัฒนธรรม มองเห็นคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกทางความคิดและการกระทำอย่างเหมาะสม

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองจะเน้นการเห็นคุณค่าในตนเองที่เกิดจากภายในตัวบุคคล เป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น และการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองจากบุคคลรอบข้าง หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวเสริมความมั่นใจ ความรู้สึกมีพลัง มีอำนาจ มีความสามารถ โดยการได้รับการตอบสนองจากผู้อื่น ดังนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปว่า แหล่งที่มาของการเห็นคุณค่าในตนเอง มาจาก 2 แหล่ง คือ ตนเองเป็นผู้สร้าง และผู้อื่นเป็นผู้สนับสนุนความรู้สึกภายในตัวบุคคลนั้นๆ

ลักษณะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเอง

Branden (1985 อ้างถึงใน วัฒนา มัคคสมัน, 2539: 17) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะมีลักษณะดังนี้

1. เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
2. เชื่อว่าตนเองฉลาด มีความสามารถ มีคุณค่า และมีประสิทธิภาพ
3. มีพลังความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเอง
4. มีความมานะพยายามที่จะชนะอุปสรรคและเผชิญกับปัญหาอย่างยากลำบาก
5. กระตือรือร้นเพื่อให้งานไปถึงจุดหมายที่ต้องการ
6. ยอมรับความเป็นจริง สามารถพูดถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือข้อบกพร่องต่างๆ ของตนเองอย่างตรงไปตรงมา และซื่อสัตย์
7. รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตนเอง
8. กล้าแสดงทัศนคติอย่างเปิดเผย
9. อยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

อัครพรรณ ขวัญชื่น (2546: 26) ได้เปรียบเทียบลักษณะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบลักษณะบุคคลที่มีลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ	บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
- แนวคิดในการดำเนินชีวิต เช่น ฉันต้องการเป็นที่รัก	- แนวคิดในการดำเนินชีวิต เช่น ฉันสามารถรักตัวเองและผู้อื่น
- วิธีการดำรงชีวิตไม่สอดคล้องเหมาะสม	- วิธีการดำรงชีวิตสอดคล้องเหมาะสม
- ไม่มีความกลมกลืนกันระหว่างคำพูดท่าทางและความรู้สึก	- สามารถกระทำการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
- มีพฤติกรรมคอยเอาใจผู้อื่น	- สามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม

- ใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกหรือการเสแสร้ง - ไม่แสดงความรู้สึกภายในใจ	
- ไม่ยึดหยุ่นตัดสินใจทางวิชาการ - ไม่มีอารมณ์ขัน	- มีเหตุผล มีพลังความสามารถ - มีความเชื่อมั่น
- ยอมอยู่ใต้อำนาจการควบคุมของบุคคลอื่นและครอบครัว	- ตระหนักถึงทางเลือกต่างๆ
- ใช้กลไกการป้องกันตัวเอง - เก็บอารมณ์ความรู้สึกอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม	- ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนกับบุคคลอื่น - เชื่อสัตย์และวางใจได้ - สามารถเสี่ยงต่อสถานการณ์ใหม่ได้
- เน้นอดีต - ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง	- เน้นปัจจุบัน - ต้องการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่

Lindenfield (1995: 4 – 9) อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. สงบ รู้สึกผ่อนคลาย สามารถควบคุมตนเองได้ สามารถเผชิญหน้ากับความยุ่งยากและความท้าทายที่น่าหวาดกลัว
2. ดูแลตนเองดี มีความเป็นอยู่ที่ดี รู้จักดูแลตนเองในการออกกำลังกาย การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การดื่ม และการนอนหลับ
3. มีพลังและจุดมุ่งหมาย มีชีวิตชีวาทั้งร่างกายและจิตใจ
4. เปิดเผยและแสดงความรู้สึก สามารถสื่อสารได้อย่างตรงไปตรงมาทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง
5. คิดบวกและมองโลกในแง่ดี ไม่วิตกกังวลกับความผิดพลาด
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. สามารถเข้าสังคมและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
8. กล้าแสดงออก
9. มีการพัฒนาตนเองเสมอ

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีพลัง กำลังใจและแรงจูงใจในการทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ โดยไม่ท้อแท้หรือท้อถอย มีความคิดและทัศนคติเชิงบวกกับเรื่องราวต่างๆ ทั้งเรื่องดีและเรื่องร้าย โดยพร้อมที่จะผ่านเรื่องราวต่างๆ ไปอย่างผู้ที่มีใจสู้ มีวิธีการดำเนินชีวิตแห่งการพึ่งพาตนเองและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มใจ ตระหนักถึงคุณค่า ความสามารถ และขีดจำกัดของตนเองอย่างเข้าใจและยอมรับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Lily (1991 อ้างใน กรรณิการ์ จิตบรรเทา, 2539 อ้างถึงใน สุพรรณณี คำนันท์, 2552: 70) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสามารถทางการเรียนของ นักศึกษากฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความสามารถด้านการเรียน ความถนัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางการเรียน นอกจากนี้ตัวแปรทางด้าน Demographic เช่น สีมืด และวิชาเอกมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของ ตนเอง และมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียน

Magaret (1995 อ้างในกรรณิการ์ จิตบรรเทา, 2539 อ้างถึงใน สุพรรณณี คำนันท์, 2552: 70) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของ นักเรียนเกรด 3 และเกรด 6 จำนวน 120 คน ของชนกลุ่มน้อยในเขตชนบทของรัฐนิวเจอร์ซีย์ เครื่องมือ ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองและแบบทดสอบ พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01

จักรินทร์ พริ้งทองฟู (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 1 สังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ทักษะคิด อายุ รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการ เรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนเชิงผสมผสาน (Mix Classroom Research) ในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 กลุ่มเรียน โดยการสุ่มแบบเจาะจง ตามกลุ่มเรียนที่ผู้วิจัยได้รับผิดชอบในการสอน ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ห้อง 1 และ ห้อง 2 และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา สถานภาพของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง เป็นข้อคำถามลักษณะตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ วิลาวรรณ์ ดาราฉาย (2554) มาพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อของผู้เรียนว่ามีความสามารถในการเรียน และมั่นใจว่าจะกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มั่นใจมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มั่นใจมาก	ให้ 4 คะแนน
มั่นใจปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มั่นใจน้อย	ให้ 2 คะแนน
มั่นใจน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (พิสมัย หาญมงคลพิพัฒน์, 2547 อ้างถึงใน สุวชิรา ศิริเจริญ, 2550) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{พิสัย} &= (\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}) / \text{จำนวนระดับ} \\ &= (5 - 1) / 5 \\ &= 0.80\end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถกำหนดระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ กรัณตกรักษ์ วิทยอภิบาลกุล (2560) มาพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	6	1
มาก	5	2
ค่อนข้างมาก	4	3
ค่อนข้างน้อย	3	4
น้อย	2	5
น้อยที่สุด	1	6

เกณฑ์การแปลความหมาย (พิสมัย หาญมงคลพิพัฒน์, 2547 อ้างถึงใน สุวชิรา ศิริเจริญ, 2550) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= (\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}) / \text{จำนวนระดับ} \\ &= (6 - 1) / 5 \\ &= 1.00 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถกำหนดระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.00	หมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 2.01 – 3.00	หมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
ค่าเฉลี่ย 3.01 – 4.00	หมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 4.01 – 5.00	หมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
ค่าเฉลี่ย 5.01 – 6.00	หมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมาก

ตอนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา 1105202 จิตวิทยาสำหรับครู โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 3 รูปแบบกิจกรรม และวางเงื่อนไขในการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษานี้ ดังนี้

1. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ด้วยผู้วิจัยมีทัศนะว่า “ครูที่ดีสามารถควบคุมชั้นเรียนได้ แต่ไม่สามารถดึงความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนได้” ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดในการสร้างชั้นเรียนแห่งความสุข ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง และสร้างองค์ความรู้อย่างผ่อนคลาย โดยเริ่มต้นจากการทำลายกำแพงของความรู้สึกชนิดหนึ่งที่ขัดขวางการพัฒนาในตัวบุคคล คือ “ความรู้สึกกลัว” เป็นความกลัวที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อผู้สอน และรายวิชา ซึ่งการทำลาย “ความกลัว” หรือการทำให้ความรู้สึกนี้ผ่อนคลายลงระหว่างผู้สอนและผู้เรียนนั้น มีกระบวนการในชั้นเรียน ดังนี้

1.1 การสร้างสัมพันธ์ที่ดีของการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (First impression) กล่าวคือ ผู้วิจัย จะเดินเข้าชั้นเรียนด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม พูดจาที่ทักทายด้วยคำพูดที่สุภาพ สนใจถามไถ่สารทุกข์สุขดิบ ของนักศึกษาทุกคน

1.2 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นกันเอง กล่าวคือ การแสดงออกทั้งภาษากาย และคำพูดที่แสดงการยอมรับ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็น และมีความยืดหยุ่นใน กระบวนการเรียนการสอน เน้นการหาข้อตกลงจากเสียงส่วนใหญ่ เพื่อการเคารพในการตัดสินใจ ร่วมกัน ให้การเสริมแรงทางบวก

1.3 การเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนร่วมกัน กล่าวคือ นักศึกษาทุกคนมีสิทธิ์ในการเสนอ ข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน ทั้งในเรื่องเวลาการเข้าเรียน การออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียน กติกา มารยาทในชั้นเรียนร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งหากนักศึกษามีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจะใช้ วิธีการปรับพฤติกรรมผู้เรียนด้วยการใช้คำพูดเชิงบวก ให้ข้อเสนอแนะ และฟังความคิดเห็นของ นักศึกษาก่อนเสมอ สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจจากภายในด้วยการเป็นแบบอย่างในการประพฤติ ปฏิบัติตนที่เหมาะสม การพูดจาดี ตรงต่อเวลา ให้ความสำคัญและสนใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล เข้าใจ และยอมรับในความแตกต่าง และการทำตัวเป็นส่วนหนึ่งหรือสมาชิกของหนึ่งในห้องเรียนร่วมกับ นักศึกษา และร่วมกันวางกติกา โดยอยู่บนพื้นฐานการคิด “คิดบวก เปิดใจ เต็มที่” และมีความสุขใน การทำสิ่งต่างๆ

1.4 การเป็นครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ กล่าวคือ ผู้วิจัยจะกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความ ตระหนักและรับผิดชอบในบทบาทของตนเองในอนาคต สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม หลัก จรรยาบรรณของความเป็นครู พยายามชี้แนะให้คำแนะนำถึงบุคลิกลักษณะของคนเป็นครู โดยตั้ง ประเด็นคำถามให้นักศึกษาได้คิดและตระหนักว่า “หากเราเป็นนักเรียน เราอยากได้ครูแบบไหน” และ “หากเราเป็นครู เราอยากได้นักเรียนแบบไหน” ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และมาสรุปอภิปรายกับนักศึกษาอีกครั้ง เพื่อให้นักศึกษาเห็นภาพของจิตวิญญาณความเป็นครูใน ตนเอง

2. การนำหลักการทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้สอดแทรกหลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดย คำนี้ถึงหลักการพื้นฐานคือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาและมนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนนี้ โดยหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่ผู้วิจัยเลือกใช้เพื่อควบคุมให้ชั้นเรียนเป็นไปตามกรอบการทดลอง มีดังนี้

2.1 การเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือ ผู้เรียนทุกคนมีความ แตกต่างกัน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ดังนั้นในการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงใส่ใจและพยายามสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และเลือกจัดการและตอบสนองพฤติกรรมนั้นๆ ด้วยกระบวนการเชิงบวก นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการตระหนักภายในตนเองของผู้เรียนเอง ดังนี้

1. การแสดงความเข้าใจและยอมรับในพฤติกรรมในชั้นเรียน ด้วยวัจนภาษา และอวัจนภาษาเชิงบวก กล่าวได้ว่า พฤติกรรมในชั้นเรียนมีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การพูดคุยกัน การนั่งส่องกระจกแต่งหน้า การเล่นโทรศัพท์มือถือ การหลับใน เป็นต้น ตัวอย่างสถานการณ์ที่ผู้เรียน

พูดคุยกัน แทนที่ผู้สอนจะดุหรือต่อว่าเพื่อให้หยุดพฤติกรรมหรือพูดเพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกอายน ก็เปลี่ยนเป็นการพูดเป็นประโยคบอกเล่า เช่น “สงสัยพวกเราไม่เจอกันหลายวัน คงมีเรื่องคุยกันเยอะ แต่ครูรู้สึกเหงา เหมือนไม่มีใครสนใจ” ด้วยการพูดที่เล่นที่จริง ให้เกิดเป็นความผ่อนคลาย และไม่เป็นการเจาะจงในการว่ากล่าวใครคนใดคนหนึ่ง หรือในสถานการณ์ที่นักศึกษาเล่นโทรศัพท์มือถือ ผู้สอน ก็จะพูดและให้เหตุผลโดยภาพรวมถึงเรื่องการให้เกียรติซึ่งกันและกัน หากเราไม่เล่นโทรศัพท์ในขณะที่เพื่อนนำเสนอ เมื่อถึงเวลาที่เรานำเสนอ เพื่อนก็จะให้เกียรติเราด้วยการไม่เล่นโทรศัพท์เช่นกัน เป็นต้น ซึ่งประเด็นนี้ ผู้สอนเข้าใจว่านี่คือลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ ที่ไม่สามารถห้ามให้ห่าง ง่วง หรือคุยกันได้ เพราะในแต่ละคาบที่เจอกัน ผู้สอนก็ไม่ทราบว่าคุณเรียนประสบพบเจอเรื่องราวอะไรมาบ้าง ดังนั้นผู้สอนจึงใช้วิธีการประเมินสถานการณ์ ณ ขณะนั้น และปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อดึงความสนใจของผู้เรียนในแต่ละคาบ ไม่ว่าจะเป็นการค้นกิจกรรมด้วยเกม การสร้างความสนใจด้วยเพลง การให้นักศึกษาได้ยืดเส้นยืดสาย เปลี่ยนอิริยาบถ ซึ่งในแต่ละคาบจะมีวิธีการที่ไม่เหมือนกัน แต่คำนึงถึงความแตกต่างของพฤติกรรม และทำความเข้าใจและยอมรับ จากนั้นหาวิธีการปรับพฤติกรรมโดยที่ผู้เรียนไม่รู้สึกรัดอึด ด้วยเทคนิคและวิธีการเชิงบวก ใช้คำพูดและทำที่อ่อนโยน ไม่พูดหรือแสดงพฤติกรรมที่ทำร้ายจิตใจ หรือต่อต้านผู้เรียน ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นตัวตลก หรือถูกเพ่งเล็งจากเพื่อนในห้อง เพื่อไม่ให้ผู้เรียนกดดัน และเกิดเป็นอารมณ์เชิงลบและอคติต่อตัวผู้สอนและรายวิชา

2. การแสดงความเข้าใจและยอมรับผู้เรียนจากการมอบหมายชิ้นงาน โดยผู้สอน ประเมินตามความเหมาะสมและความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยไม่นำนักศึกษาหรือผู้เรียนมาเปรียบเทียบกัน กล่าวคือ น.ส. ก. เป็นคนที่มีความสามารถในการนำเสนองานหน้าห้อง และทำได้ดี ก็ได้รับคำชื่นชม และ น.ส. ข เป็นคนไม่ชอบนำเสนอหน้าชั้น แต่ครั้งนี้ทำได้ดีขึ้นจากครั้งที่แล้ว ก็ควรให้คำชื่นชมเช่นกัน เพราะหากมองเห็นถึงการพัฒนา คือมีความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นแล้ว ถึงแม้ไม่เท่ากับแรก แต่ก็สามารถเอาชนะตนเองอีกขั้นหนึ่งแล้ว

2.2 การคำนึงถึงพัฒนาการตามช่วงวัย กล่าวคือ นักศึกษาที่เรียนในรายวิชาจิตวิทยา สำหรับครูในภาคการศึกษานี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ดังนั้นเป็นช่วงวัยที่ก้าวสู่วัยรุ่นตอนปลาย วัยนี้เริ่มมีความมั่นคงทางอารมณ์มากขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น มีความคิดอ่านแบบผู้ใหญ่ แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังขาดประสบการณ์ มีพัฒนาการทางสติปัญญาสมบูรณ์มากขึ้น มีเหตุผลมองโลกตามความเป็นจริง เป็นต้น ดังนั้น ผู้สอนจึงใช้วิธีการสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง เพื่อสร้างความไว้วางใจและการเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกัน ผู้สอนสามารถเป็นเพื่อน คือ หยอกล้อพูดคุยกับผู้เรียนได้ตามประเด็นสนใจของผู้เรียน เป็นพี่ คือ สามารถให้คำปรึกษาที่ดีในฐานะที่เป็นผู้มีประสบการณ์มาก่อน เป็นครู คือ ผู้ที่พร้อมจะให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ให้แง่คิด แนวคิดในการพัฒนาตนเองด้วยความจริงใจ แสดงความเข้าใจพฤติกรรมวัยรุ่นในกระแสปัจจุบันอย่างเปิดใจ ไม่ตลกใจ แปลกใจ หากจตุร่วมสมัยระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ดังนี้

1. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ โดยผู้สอนมีกติกาในชั้นเรียน คือ ห้ามนักศึกษาพูดภาษาลามายูถิ่นในชั้นเรียน หากมีนักศึกษาคคนใดพูดเพียงหนึ่งคน จะปรับ

นักศึกษาทุกคน รวมถึงผู้สอน เป็นเงินคนละ 5 บาท และมีการทำบัญชีค่าปรับโดยนักศึกษาในชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน เพื่อวางเงื่อนไขในการพูดภาษาไทยเป็นหลัก และเงินที่รวบรวมได้ ปลายเทอมจะเก็บเข้าเป็นเงินห้องของนักศึกษาในกลุ่มนั้นๆ เนื่องจาก นักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นมุสลิม ซึ่งใช้ภาษามลายูถิ่นในการสนทนากัน ส่งผลให้นักศึกษาบางคนพูดภาษาไทยไม่ชัด และไม่เข้าใจความหมายของคำในภาษาไทยบางคำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นครูผู้ซึ่งต้องใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสาร จึงนำเอาทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟมาตั้งเป็นกติกาในชั้นเรียน ซึ่งจากการทดลองวางเงื่อนไขลักษณะเช่นนี้ พบว่า นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นและระมัดระวังในการใช้ภาษามากขึ้น ทำให้สนทนาและพูดคุยเป็นภาษาไทยได้คล่องแคล่วขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบผลการกระทำของสกินเนอร์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการให้การเสริมแรงทางบวกเป็นหลักในการจัดการกับทุกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของผู้เรียนในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยเชื่อว่า ธรรมชาติของมนุษย์จะยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหากเกิดความพึงพอใจ และจะไม่พึงพอใจเมื่อถูกลงโทษ พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการลงโทษ ซึ่งหลายพฤติกรรมเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจ เมื่อได้รับความรู้ก็จะเกิดความเข้าใจ ร่วมกับการส่งเสริม คำแนะนำและกำลังใจที่เหมาะสมก็สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นในการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการให้การเสริมแรงด้วยการชื่นชม การให้คะแนน ให้คำแนะนำเพื่อต่อยอดการพัฒนา ให้การสนับสนุนและการยอมรับ สำหรับผู้เรียนที่แสดงพฤติกรรมที่ดี และสำหรับผู้เรียนที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือมีพฤติกรรมไม่เป็นไปตามคุณลักษณะที่เหมาะสม ผู้วิจัยก็จะให้กำลังใจ ให้ความรู้ สร้างความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยความเต็มใจ รวมถึงให้คำแนะนำโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือ ผู้เรียน 2 คน ก็ต้องการวิธีการเสริมแรงที่ต่างกัน แต่ทุกคนต้องการการเสริมแรงทางบวกเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนคนหนึ่งมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ไม่ค่อยมั่นใจ ก็ต้องใช้วิธีการพูดที่ถนอมจิตใจและไม่สร้างความรู้สึกว่าเขาถูกเพ่งเล็งจากเพื่อนสมาชิก ซึ่งต่างจากผู้เรียนอีกคนที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย ก็สามารถพูดเชิงที่เล่นที่จริง ตัดตลกได้และในกรณีการนำเสนองานหน้าชั้น และนักศึกษาทำได้ไม่ดี ผู้วิจัยจะเลือกใช้วิธีการพูดเพื่อพัฒนาจุดต่อมากกว่าการกล่าวตำหนิ เช่น “หากมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่านี้อีกนิด ก็จะทำให้การสอน/นำเสนอวันนี้ยอดเยี่ยมกว่านี้นะคะ” เป็นต้น

3. ทฤษฎีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของธอร์นไดค์ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการลองผิดลองถูกมาออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ในงานที่นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายจำนวน 3 ชิ้นนั้น นอกเหนือจากกรอบแนวคิดสำหรับการทำงาน หรือเงื่อนไขชิ้นงานคุณภาพแล้ว ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้า จัดทำข้อมูลประกอบการนำเสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติด้านการสอนเสมือนจริง คือ มีผู้สอนและมีผู้เรียน มีสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในชั้นเรียน ผู้นำเสนอจะต้องนำเสนอการสอนในรูปแบบที่แปลกใหม่ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและลองผิดลองถูก ทั้งในแง่ของการหาความรู้ สรุปรูปเนื้อหาวิชา รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับตนเองและสามารถดึงดูดความสนใจ รวมถึงพัฒนาการรับรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนผู้เรียนแต่ละคนสามารถค้นพบตัวตนและรูปแบบที่เหมาะสมกับตัวเองได้ ดังนั้นในกระบวนการนี้ ผู้เรียนทุกคนจะต้องลองผิดลองถูกจนค้นพบวิธีการและรูปแบบในการสอนที่สอดคล้องและเป็นตัวเองมากที่สุด โดยผู้สอน

จะมีเกณฑ์การประเมินการให้คะแนนอย่างชัดเจน ซึ่งทุกองค์ประกอบของชั้นเรียนจะมีส่วนร่วมในการให้คะแนน จากนั้นผู้สอนจะอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ คำชื่นชม กำลังใจ แนวทางในการพัฒนา การเสริมแรงทางบวกสำหรับนักศึกษาทุกคน

4. ทฤษฎีปัญญาสังคมของบันดูรา โดยผู้วิจัยจะประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ด้วยการเข้าสอนตรงต่อเวลา แสดงสีหน้าที่ยิ้มแย้ม พุดจาสุภาพ แต่งกายสุภาพ ตั้งใจและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี แสดงความตั้งใจ สนใจผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนพุดหรือนำเสนองาน ใส่ใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยการซักถามสารทุกข์สุกดิบในชั้นเรียน เป็นต้น และเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงบทบาทของความเป็นครูเสมือนจริง ผู้สอนจะให้นักศึกษานักย้อนกลับในไปวัยเด็ก ซึ่งเด็กๆ ส่วนใหญ่มักจะเล่นขายของ เล่นเป็นครู เล่นเป็นหมอ เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้นักศึกษาจะเห็นได้ว่า เราแสดงบทบาทสมมติ นั้นได้อย่างดีมาก หรือที่เรียกว่าตีบทแตก ดังนั้น ในชั้นเรียนนี้ให้นักศึกษานักถึงภาพหน้าชั้นเรียนเหมือนเรากำลังออกมาเล่นขายของ ซึ่งจะให้นักศึกษาแสดงออกมาได้ธรรมชาติและสนุกสนาน เมื่อเกิดความรู้สึกสนุก ความสุขก็จะตามมา และเมื่อมีความสุข การสอนก็จะเป็นธรรมชาติ และสามารถเป็นตัวเองในบทบาทความเป็นครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มเกสตัลท์ ซึ่งแนวคิดในกลุ่มทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับการรับรู้และการหยั่งเห็น ดังนั้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจึงส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดและเชื่อมโยงความคิดเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น ในการจัดทำคลิปวิดีโอ เรื่องการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะต้องทำความเข้าใจในเนื้อหา ออกแบบเนื้อเรื่องเพื่อประยุกต์ให้เพื่อนเห็นภาพได้อย่างชัดเจน โดยผ่านการเรียนรู้และทดลองปฏิบัติจริง และการหาวิธีการตัดต่อคลิปวิดีโอ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระหว่างการทำงาน ซึ่งนักศึกษาจะต้องทดลองลงมือทำจริง เชื่อมโยงทรัพยากรรอบตัวมาประยุกต์และปรับใช้ เพื่อให้ชิ้นงานสำเร็จ อีกทั้งในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม ผู้สอนก็จะให้คำแนะนำต่างๆ นักศึกษาจึงสามารถเชื่อมโยงความคิดและข้อเสนอแนะของกลุ่มเพื่อนเพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ในกลุ่มของตนเอง เป็นกระบวนการต่อยอด และเชื่อมโยงความคิด “เอ๊ะ” “อ้อ” ของตนเองต่อไป

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออซูเบล โดยผู้สอนจะสอนและสร้างกรอบแนวคิดหรือสาระสำคัญของเนื้อหาแต่ละส่วนให้กับผู้เรียน จากนั้นให้นักศึกษาลงมือศึกษาค้นคว้าและลงมือทำด้วยตนเอง จนเกิดเป็นความรู้และการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ต่อยอดในการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่อไป

7. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของวิกอสกี โดยผู้สอนคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน จึงต้องมีการอธิบายและสอบถามเป็นรายบุคคล พุดคุยอย่างเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนผ่อนคลาย และทำให้ผู้สอนทราบความรู้ความเข้าใจ เพื่อเติมเต็มพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง ให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

2.4 การสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ กล่าวคือ ทุกคาบเรียน ผู้สอนจะหยิบยกสถานการณ์และตัวอย่างเหตุการณ์ ประสบการณ์ที่ดีและไม่ดี และมาร่วมอภิปรายเพื่อสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียนร่วมกัน ทั้งที่เป็นเรื่องของตนเองและบุคคลใกล้ตัว และสิ่งสำคัญคือ ผู้สอนจะแสดงความตื่นตัว สนุกสนานและมีอารมณ์ด้านบวกในการสร้างการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ใช้คำพุด

เชิงบวก กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด แสดงออก และให้การชื่นชมและเสริมสร้างกำลังใจให้กับผู้เรียน รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมในการให้กำลังใจซึ่งกันและกันในระดับชั้นเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นในการต่อสู้เพื่อค้นหาแรงจูงใจจากภายในในการทำสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งในแต่ละคาบเรียน ผู้สอนจะสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนและหาวิธีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความแปลกใหม่ เช่น การมีกิจกรรมผ่อนคลาย การเล่นเกม การถามคำถามจิตวิทยา การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมหน้าห้องกับเพื่อนๆ เหล่านี้เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสดชื่น ตื่นเต้นและท้าทายเสมอๆ

2.5 การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้สอนจะเน้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ความต้องการและความคาดหวังในรายวิชา ลักษณะการเรียนการสอน การส่งงาน การมีส่วนร่วมในการวางข้อตกลงร่วมกันในระดับชั้นเรียน โดยใช้มติจากเสียงส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย โดยไม่ปิดกั้นความคิดนักศึกษา ให้ความสำคัญในการตอบคำถาม มีการชื่นชมและเสริมแรงเมื่อมีการตอบคำถาม ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น รับฟังข้อเสนอแนะและความคิดของผู้เรียนทุกคน

2.6 บุคลิกภาพความเป็นครู ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของคนเป็นครู บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ การยืน การเดิน การใช้คำพูด การแสดงกิริยาท่าทางต่างๆ แววตา สื่อสัมผัสจากประสาทสัมผัสทั้งห้า เหล่านี้ส่งผลต่อความรู้สึกไว้วางใจ ความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและความน่าเชื่อถือที่ผู้เรียนมีต่อผู้สอนทั้งสิ้น ซึ่งผู้สอนจะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสอดแทรกให้ผู้เรียนได้ตระหนักและซึมซาบในทุกคาบเรียน

2.7 การให้โอกาสและอิสระในความคิดและการแสดงตัวตนของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้สอนจะไม่ตำหนิและตำหนอในสิ่งที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมา หากแต่จะส่งเสริมและชื่นชมในพฤติกรรมที่ดี และให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเชิงบวกในพฤติกรรมที่ไม่ดี โดยไม่สร้างความรู้สึกอับอาย หรือถูกจับจ้องจากเพื่อนๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในชั้นเรียน สร้างบรรยากาศของการมาแลกเปลี่ยนความรู้ รอยยิ้ม และความสุขในชั้นเรียน ดังนั้น ผู้เรียนจะรู้สึกผ่อนคลายและรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่ง มีอิสระในการคิดและออกแบบพฤติกรรมร่วมกันในระดับชั้นเรียน รวมถึงการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ เกิดความท้าทายในตนเองและกลุ่มว่า ตนเองจะคิดจะออกแบบการทำงานในรูปแบบไหน เพื่อสร้างความแปลกใหม่และประทับใจแก่เพื่อนๆ เนื่องจาก ภายในชั้นเรียนจะไม่เน้นการแข่งขัน แต่จะเน้นการสร้างความประทับใจและความตื่นตาแปลกใหม่ให้กับเพื่อนๆ ให้มากที่สุด ให้เพื่อนมีความสุข สนุกสนานและมีส่วนร่วมในการสอนของกลุ่ม

3. การใช้รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

จากข้อที่ 1 และ 2 ผู้สอนจะใช้เป็นหลักพื้นฐานประกอบในการจัดการเรียนการสอน ตามกิจกรรมที่ออกแบบไว้เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากผู้สอนเล็งเห็นว่า กิจกรรมจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องอาศัยกระบวนการเชิงรูปธรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการเชิงนามธรรม คือ วิธีการที่แฝงในชั้นเรียน ในภาคเรียนนี้ ผู้สอนได้วางกรอบงานกิจกรรมหลัก และการร่วมกันแสดงความคิดเห็น เสนอแนะจากสมาชิกในชั้นเรียน ดังนี้

3.1 การออกแบบกิจกรรมด้วยการมีส่วนร่วมของนักศึกษาทุกคน สอบถามความต้องการและความคาดหวังในการเรียน ออกแบบกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและคำนึงความสามารถของผู้เรียน

3.2 เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในชั้นเรียน ส่งเสริมและให้กำลังใจเพื่อผลักดันนักศึกษาทุกคนให้มีความกล้าแสดงออกทางความคิด การพูด และการกระทำอย่างสร้างสรรค์

3.3 มอบหมายหัวข้อในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้านการสอนและความเป็นครูอย่างครุที่มีจิตวิทยา ด้วยรูปแบบการแสดงผลบทบาทสมมติ ออกเป็น 3 รูปแบบกิจกรรม ดังนี้

1) การมอบหมายงานกลุ่มซึ่งรับผิดชอบการนำเสนอด้วยรูปแบบการแสดงผลบทบาทสมมติด้านการสอนเสมือนจริงตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 การมอบหมายงานกลุ่มซึ่งรับผิดชอบการนำเสนอด้วยรูปแบบการแสดงผลบทบาทสมมติด้านการสอนเสมือนจริงตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน/ข้อตกลงการนำเสนองาน
1	<p>พัฒนาการของมนุษย์และธรรมชาติของผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ - ลำดับขั้นของพัฒนาการ - ครูกับการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการ 	<p>1. นำเสนอด้วยรูปแบบของการสอนเสมือนจริง แปลงใหม่และนำเสนอใจ (แทนตนเองว่าครู และเรียกสมาชิกในห้องว่านักเรียน)</p> <p>2. สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการสอนหน้าชั้น (ทุกคนต้องเป็นครู)</p> <p>3. เกณฑ์การประเมิน</p> <p>3.1 ความรู้ความเข้าใจเนื้อหา (การอธิบาย, การแสดงตัวอย่าง, การตอบคำถาม ฯลฯ)</p> <p>3.2 ความสามารถด้านการสอน (การถ่ายทอด, เทคนิคการสอน, การดึงดูด, การควบคุมชั้นเรียน, ความนำเสนอใจ, การสร้างปฏิสัมพันธ์, การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ)</p> <p>3.3 บุคลิกภาพ (การยืน, การพูด, การวางตัว, กิริยาท่าทาง)</p> <p>3.4 ความสุข (ความมั่นใจ, เป็นธรรมชาติ, รอยยิ้ม ฯลฯ)</p> <p>3.5 ภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการเป็นครู</p> <p>4. การอภิปราย หอองค์ความรู้โดยสรุปร่วมกัน</p>
2	<p>ความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 3. ความแตกต่างระหว่างเพศ 4. ความแตกต่างทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ 5. ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม 	
3	<p>เขาวนปัญญาและความถนัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของเขาวนปัญญา - ความสำคัญของเขาวนปัญญา - ทฤษฎีเขาวนปัญญา - การวัดเขาวนปัญญา - เกณฑ์ภาคเขาวน - ขอบเขตจำกัดของการวัดเขาวนปัญญา - ความหมายของความถนัด - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความถนัด - ประเภทของความถนัด - ประโยชน์ของความถนัด - ความถนัดกับเขาวนปัญญา 	
4	<p>การจำและการลืม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของการจำ - ชนิดของการจำ 	

	<ul style="list-style-type: none"> - องค์ประกอบและระบบความจำ - กระบวนการในการจำ - เทคนิคการช่วยจำ - การปรับปรุงการจำ - ความหมายของการลืม - สาเหตุของการลืม 	
5	<p>การแนะแนว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของการแนะแนว 2. ประโยชน์ของการแนะแนว 3. หลักการแนะแนว 4. ประเภทของการแนะแนว 	
6	<ol style="list-style-type: none"> 5. บริการแนะแนว 5 บริการ <ol style="list-style-type: none"> 5.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล 5.2 บริการสนเทศ 5.3 บริการให้คำปรึกษา 	
7	<ol style="list-style-type: none"> 5.4 บริการจัดวางตัวบุคคล 5.5 บริการติดตามผล 6. จรรยาบรรณของนักแนะแนว 	

1.2 การมอบหมายงานกลุ่มที่ทุกกลุ่มต้องเตรียมนำเสนอ โดยนักศึกษาทุกกลุ่มต้องเตรียมการนำเสนอเนื้อหา 7 หัวข้อ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การมอบหมายงานกลุ่มที่ทุกกลุ่มต้องเตรียมนำเสนอ

กลุ่มที่	หัวข้อ	กิจกรรมการเรียนการสอน/ข้อตกลงการนำเสนอ
1 – 7	<p>ทฤษฎีพัฒนาการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์และการประยุกต์ใช้ 2. ทฤษฎีจิตสังคมของอิริคสันและการประยุกต์ใช้ 3. ทฤษฎีพัฒนาการของกิลเวลและการประยุกต์ใช้ 4. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียร์เจต์และการประยุกต์ใช้ 5. ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของบรูเนอร์และการประยุกต์ใช้ 6. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก และการประยุกต์ใช้ 7. ทฤษฎีพัฒนาการตามวัยของฮาวิกเฮิร์สและการประยุกต์ใช้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทุกกลุ่มเตรียมนำเสนอเนื้อหาเหมือนกัน 7 หัวข้อ 7 กลุ่ม 2. ในวันที่กำหนดให้นำเสนอ ผู้สอนจับสลาก 2 ครั้ง เพื่อเลือกกลุ่มและเลือกทฤษฎีสำหรับกลุ่มที่นำเสนอ (แต่ละกลุ่มจะไม่ทราบวาทนเองได้นำเสนอกลุ่มที่เท่าไร และหัวข้ออะไร) 3. นำเสนอด้วยรูปแบบการสอนที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์ และน่าสนใจ โดยการแสดงบทบาทสมมติเสมือนจริง 4. การอภิปรายสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน 5. เกณฑ์การให้คะแนน <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ความรู้ความเข้าใจเนื้อหา (การอธิบาย, การแสดงตัวอย่าง, การตอบคำถาม ฯลฯ) 5.2 ความสามารถด้านการสอน (การถ่ายทอด, เทคนิคการสอน, การดึงดูด, การควบคุมชั้นเรียน,

		<p>ความน่าสนใจ, การสร้างปฏิสัมพันธ์, การสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ)</p> <p>5.3 บุคลิกภาพ (การยืน, การพูด, การวางตัว, กิริยา ท่าทาง)</p> <p>5.4 ความสุข (ความมั่นใจ, เป็นธรรมชาติ, รอยยิ้ม ฯลฯ)</p> <p>5.5 ภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการเป็นครู</p>
--	--	--

1.3 การมอบหมายงานกลุ่มในการศึกษาค้นคว้าและจัดทำคลิปวิดีโอสื่อการสอน และ
นำเสนอคลิปวิดีโอสื่อการสอน ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 งานกลุ่มในการศึกษาค้นคว้าและจัดทำคลิปวิดีโอสื่อการสอน

กลุ่มที่	หัวข้อ	กิจกรรมการเรียนการสอน/ข้อตกลงการ นำเสนอ
1	ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ	<p>1. แต่ละกลุ่มสรุปสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎี อย่างเข้าใจและลึกซึ้ง</p> <p>2. จัดทำ VDO Clip เชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ ทฤษฎีกับการจัดการเรียนการสอนหรือการ ส่งเสริมการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน ความยาว ของคลิปอยู่ระหว่าง 8 – 12 นาที</p> <p>3. นำเสนอ VDO Clip หน้าชั้น พร้อมสรุป สาระสำคัญด้วยรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ เพื่อ สรุปประเด็นสำคัญ ให้เพื่อนสมาชิกได้เข้าใจที่มา และกรอบแนวคิดได้อย่างชัดเจนขึ้น โดยภายใต้ เงื่อนไขระยะเวลา 5 นาที</p> <p>4. การอภิปรายสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน</p>
2	ทฤษฎีการวางเงื่อนไขผลการกระทำของสกินเนอร์	
3	ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไคค์	
4	ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา	
5	ทฤษฎีการหยั่งเห็นของโคลเลอร์	
6	ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล	
7	ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของวิกอสกี	

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเห็น
คุณค่าในตนเอง มีลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างข้อคำถาม

2.2 รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างเป็นข้อคำถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามแบบตรวจรายการ
(Check List)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเห็นคุณค่า
ในตนเอง แบบมาตราของลิเคิร์ท (Likert Scale)

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือ เนื้อหา ซึ่งมีหลักเกณฑ์ คือ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 หมายถึง มีความความเที่ยงตรงใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 หมายถึง ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามในการศึกษารุ่นนี้ คือ 0.66 – 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย อาจารย์นุรพิตร หะยีดาริยอ อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา นางสาวณประภาสิริพัทวิริยะพันธ์ นักจิตวิทยา โรงพยาบาลยะลา และนายเข้มหมื่น ศรีสุชล้อม หัวหน้างานพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตขนอม

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Coefficient Alpha) เพื่อดูความสอดคล้องภายในของแต่ละคำถาม โดยแบบสอบถามที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.59 ลงมา หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำ

ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.60 – 0.77 หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.78 ขึ้นไป หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

จากการทดสอบความเชื่อมั่นในครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .945

การเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .969

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ห้อง 1 และ ห้อง 2 และสาขาวิชาภาษาไทย

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้และแปลผลข้อมูล

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง ดังนี้

1. ขึ้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ขึ้นทดลอง ให้นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มเรียนในชั้นเรียน โดยอยู่บนขอบข่ายของการวางกรอบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการแสดงบทบาทสมมติ โดยผู้สอนจะทำการสังเกต สัมภาษณ์

การสอบถาม และการประเมินแบบ 360 องศา เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าว

3. ชั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง แล้วเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

4. นำคะแนนการทดสอบทั้งสองครั้งของกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 159 – 161)

ตารางที่ 3.2 แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T1	x	T2

ความหมายของสัญลักษณ์

RE = กลุ่มตัวอย่าง

T1 = การทดสอบก่อนทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

X = โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

T2 = การทดสอบหลังทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC หรือ Index Consistency) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) และ paired t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา สถานภาพของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง

(n = 89)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	3.4
หญิง	86	96.6
	89	100.0
สาขาวิชา		
การศึกษาปฐมวัย ปี 2 กลุ่ม 1	29	32.6
การศึกษาปฐมวัย ปี 2 กลุ่ม 2	29	32.6
ภาษาไทย	31	34.8
	89	100.0
สถานภาพของผู้ปกครอง		
อยู่ด้วยกัน	71	79.8
แยกกันอยู่	3	3.4
หย่าร้าง	9	10.1.6.7
อื่นๆ	6	
	89	100.0

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของผู้ปกครอง		
ค้าขาย	15	16.9
รับจ้าง	28	31.5
รับราชการ/หน่วยงานของรัฐ	8	9.0
พนักงานของบริษัท/เอกชน	3	3.4
เกษตรกร	35	39.3
อื่นๆ	0	0.0
	89	100.0

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 96.6 เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 34.8 สถานภาพของผู้ปกครองอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 79.8 และอาชีพของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 39.3

ตอนที่ 2 ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีการศึกษา 2561

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ

(n = 89)

รายการ	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม			หลังการเข้าร่วมโปรแกรม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ฉันสามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.25	.627	ปานกลาง	4.10	.453	สูง
2. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ	3.37	.681	ปานกลาง	4.25	.570	สูงมาก
3. ฉันสามารถตั้งใจฟังอาจารย์ผู้สอนตลอดเวลา	3.49	.725	สูง	4.15	.649	สูง
4. ฉันตั้งใจเรียนในเวลาเรียน	3.64	.661	สูง	4.28	.621	สูงมาก
5. ฉันมีความมั่นใจในการตอบคำถามในชั้นเรียน	2.82	.716	ปานกลาง	3.89	.682	สูง
6. ฉันสามารถพัฒนาตนเองในการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.45	.640	สูง	4.27	.579	สูงมาก
7. ฉันสามารถทำงานที่ยากได้	3.12	.704	ปานกลาง	4.01	.682	สูง
8. ฉันจะพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นในทุกๆ	3.69	.684	สูง	4.60	.538	สูงมาก

รายการ	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม			หลังการเข้าร่วมโปรแกรม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ครั้ง						
9. ฉันสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสม	3.31	.650	ปานกลาง	4.12	.580	สูง
10. ฉันสามารถอธิบายเนื้อหาบทเรียนให้เพื่อนเข้าใจ	2.99	.648	ปานกลาง	3.81	.581	สูง
11. ฉันสามารถแก้ปัญหาในการเรียนและนำเสนองานได้	3.08	.727	ปานกลาง	3.90	.622	สูง
12. ฉันสามารถเอาชนะอุปสรรคในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.46	.658	สูง	4.29	.625	สูงมาก
13. ฉันสามารถยอมรับผลสะท้อนกลับ (feed back) หลังจากนำเสนองานได้	3.75	.830	สูง	4.60	.538	สูงมาก
14. ฉันสามารถสร้างสรรค์การนำเสนองานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ลอกเลียนแบบเพื่อน	3.24	.723	ปานกลาง	4.22	.670	สูงมาก
15. ฉันสามารถทำงานที่ทำหายตนเองจนสำเร็จได้	3.31	.650	ปานกลาง	4.25	.589	สูงมาก
16. ฉันสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ถ้างานออกมาไม่ดี	3.40	.703	ปานกลาง	4.28	.543	สูงมาก
17. ฉันสามารถแก้ไขงานที่ผิดพลาดให้ถูกต้องได้	3.44	.722	สูง	4.25	.608	สูงมาก
18. ฉันสามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา	4.06	.663	สูง	4.63	.486	สูงมาก
19. ฉันสามารถยอมรับความผิดพลาดในการกระทำของตนเองและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้	3.97	.665	สูง	4.65	.479	สูงมาก
20. ฉันรู้สึกทำหายที่ได้เรียนในรายวิชานี้ยาก	3.66	.811	สูง	4.39	.650	สูงมาก
โดยรวม	3.425	.424	สูง	4.246	.385	สูงมาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีการศึกษา 2561 ที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.425) เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองน้อยที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ ด้านความมั่นใจในการตอบคำถามในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82) ด้านความสามารถอธิบายเนื้อหาบทเรียนให้เพื่อนเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99) และด้านความสามารถแก้ปัญหาในการเรียนและนำเสนองาน อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08)

นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2561 ที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลบทรอบทสมมติมี ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมหลังการเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ใน ระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.246) เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ ความสามารถของตนเองมากที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ ด้านความสามารถในการยอมรับความผิดพลาดใน การกระทำของตนเองและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น อยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65) ด้าน ความสามารถในการส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา อยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63) และด้านความสามารถในการยอมรับผลสะท้อนกลับ (Feed back) หลังจากการนำเสนองาน และ ด้านการรับรู้ในการพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นในทุกๆ ครั้ง อยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองก่อน และหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการแสดงผลบทรอบทสมมติ

(n = 89)

รายการ	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม			หลังการเข้าร่วมโปรแกรม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ฉันเป็นคนมีความสามารถ	3.83	.757	ปานกลาง	4.65	.709	สูง
2. ฉันมั่นใจในความคิดและการกระทำของ ตนเอง	4.02	.839	สูง	4.83	.801	สูง
3. ฉันกล้าแสดงออกมากขึ้น	3.83	.895	ปานกลาง	5.09	.717	สูงมาก
4. ฉันไม่ย่อท้อแม้จะเจออุปสรรค	4.34	.865	สูง	5.21	.715	สูงมาก
5. เมื่อมีปัญหาฉันสามารถเผชิญหน้ากับมัน ได้	4.26	.983	สูง	5.17	.695	สูงมาก
6. ฉันถือคติที่ว่า ทุกอย่างจะต้องผ่านไป ด้วยดี	4.76	1.00	สูง	5.47	.709	สูงมาก
7. ฉันควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อถูก ตำหนิ หรือถูกวิพากษ์วิจารณ์	4.66	.811	สูง	5.34	.656	สูงมาก
8. ฉันสามารถเผชิญกับสภาวะกดดันได้ดีขึ้น	3.89	.947	ปานกลาง	4.97	.714	สูง
9. เพื่อนยอมรับความคิดเห็นของฉัน	4.17	.856	สูง	4.83	.678	สูง
10. เพื่อนมักจะชื่นชมว่าฉันเป็นที่มีความสามารถ	3.90	.840	ปานกลาง	4.64	.727	สูง
11. ฉันเป็นที่รักของเพื่อน	4.25	.743	สูง	4.74	.683	สูง
12. เพื่อนเข้าใจและยอมรับในตัวตนของฉัน	4.47	.755	สูง	5.04	.706	สูงมาก
13. ฉันได้รับการยอมรับจากเพื่อน	4.47	.785	สูง	5.03	.745	สูงมาก
14. ถึงแม้ฉันจะชอบหรือไม่ชอบในรายวิชา ไต แต่ฉันก็สามารถประสบความสำเร็จใน การเรียน	4.52	.841	สูง	5.26	.699	สูงมาก
15. ฉันพร้อมที่จะเปิดรับการเรียนรู้ใหม่ๆ	4.93	.795	สูง	5.61	.556	สูงมาก
16. ฉันตั้งใจและพยายามเรียนรู้ในรายวิชา ที่เรียน	4.70	.760	สูง	5.40	.635	สูงมาก

รายการ	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม			หลังการเข้าร่วมโปรแกรม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
17. ฉันมีความสุขเมื่อเข้าร่วมและทำกิจกรรมต่างๆ ในรายวิชา	4.54	.893	สูง	5.35	.740	สูงมาก
18. เมื่อต้องทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ฉันจะทำงานที่เพิ่มเติมที่	4.71	.815	สูง	5.52	.605	สูงมาก
19. ฉันจะทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	4.73	.765	สูง	5.53	.586	สูงมาก
20. ฉันไม่เคยละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง	4.83	.843	สูง	5.53	.605	สูงมาก
โดยรวม	4.390	.557	สูง	5.160	.440	สูงมาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.390) เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อยที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ ด้านการรับรู้ว่าคุณเองเป็นคนมีความสามารถ และด้านความกล้าแสดงออก อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) ด้านความสามารถในการเผชิญกับสภาวะกดดัน อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89) และด้านการได้รับความชื่นชมจากเพื่อนว่าคุณเองเป็นคนที่มีความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90)

นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมหลังการเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.160) เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ ด้านความพร้อมในการเปิดรับการเรียนรู้ใหม่ๆ อยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.61) ด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และด้านการไม่ละเลยหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง อยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.53) และด้านการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.52)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ตัวแปรที่ศึกษา	การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	t
1. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	การวัดก่อนการฝึกอบรม	3.425	.4246	-19.954**
	การวัดหลังการฝึกอบรม	4.245	.3853	
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง	การวัดก่อนการฝึกอบรม	4.390	.5570	-16.150**
	การวัดหลังการฝึกอบรม	5.160	.4403	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่เข้าร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่เข้าร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา

	การรับรู้ความสามารถของตนเอง	การเห็นคุณค่าในตนเอง
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	-	.846**
การเห็นคุณค่าในตนเอง	.846**	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .846$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 สามารถสรุปและอภิปรายผล ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดเรียนการสอนที่เน้นการแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 กลุ่มเรียน โดยการสุ่มแบบเจาะจง ตามกลุ่มเรียนที่ผู้วิจัยได้รับผิดชอบในการสอน ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย 1 และ ห้อง 2 และนักศึกษสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา สถานภาพของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง เป็นข้อคำถามลักษณะตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ วิลาวรรณย์ ดาราฉาย (2554) มาพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อของผู้เรียนว่ามีความสามารถในการเรียน และมั่นใจว่าจะกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ กรัณชกรักษ์ วิทยอภิบาลกุล (2560) มาพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ตอนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา 1105202 จิตวิทยาสำหรับครู โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 3 กิจกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ห้อง 1 และ ห้อง 2 และสาขาวิชาภาษาไทย
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้และแปลผลข้อมูล

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง ดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)
2. ขั้นทดลอง ให้นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มเรียนในชั้นเรียน โดยอยู่บนขอบข่ายของการวางกรอบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการแสดงบทบาทสมมติ โดยผู้สอนจะทำการสังเกต สัมภาษณ์ การสอบถาม และการประเมินแบบ 360 องศา เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าว
3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง แล้วเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)
4. นำคะแนนการทดสอบทั้งสองครั้งของกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. นักศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 96.6 เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 34.8 สถานภาพของผู้ปกครองอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 79.8 และอาชีพของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 39.3

2. นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.425) และภายหลังการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์ในรายวิชา พบว่า นักศึกษามีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.246)

3. นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.390) และภายหลังการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์ในรายวิชา พบว่า นักศึกษามีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.160)

4. นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่เข้าร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่เข้าร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การรับรู้ความสามารถในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .846$)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงผลสัมฤทธิ์มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.425) อาจเนื่องมาจาก นักศึกษามีการรับรู้และประเมินความสามารถของตนเองว่ามีข้อจำกัดและมีขีดจำกัด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการถูกล่อหลอมของครอบครัวและระบบการศึกษา ทำให้นักศึกษารู้ว่าตนเองไม่สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และจากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักศึกษาในช่วงต้นภาคการศึกษาที่เห็นได้ชัดคือ นักศึกษาขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าตอบคำถามในชั้นเรียน และมีการรับรู้ที่ตนเองไม่สามารถอธิบายเนื้อหา

บทเรียนให้เพื่อนเข้าใจได้ ไม่สามารถแก้ปัญหาในการเรียนและการนำเสนองานได้ ไม่มั่นใจว่าตนเองจะสามารถทำงานที่ยากหรือท้าทายได้ รวมถึงไม่มั่นใจว่าตนเองจะสามารถสร้างสรรค์การนำเสนองานที่ดีได้ ทำให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

และหลังจากการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ พบว่า นักศึกษามีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมหลังการเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.246) อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและการจัดบรรยากาศด้วยการใช้หลักการทางจิตวิทยาสามารถกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาได้ ส่งผลให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูง หลังจากที่นักศึกษาได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียน ทั้ง 3 กิจกรรม กล่าวคือ กิจกรรมที่ 1 การให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มนำเสนอตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบการสอนที่หลากหลาย นักศึกษาได้ร่วมกันคิด ออกแบบ และวางแผนการสอนเพื่อให้เพื่อนสมาชิกเข้าใจ และสามารถดึงดูดความสนใจได้ หลังจากนั้นทุกฝ่าย ทั้งอาจารย์ผู้สอน กลุ่มที่นำเสนอ และเพื่อนสมาชิกจะร่วมกันประเมินและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยวางไว้ ควบคู่กับการใช้หลักการทางจิตวิทยา ไม่ว่าจะเป็นการเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา การจัดบรรยากาศที่เป็นอันเอง อบอุ่น ยิ้มแย้ม และส่งเสริมให้ผู้เรียนให้คิดและแสดงความคิดเห็น ให้คำชื่นชมสนับสนุนในพฤติกรรมที่ดี และให้คำแนะนำและกำลังใจในพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงพัฒนา ส่งผลให้นักศึกษามีความมั่นใจมากขึ้น สามารถยอมรับความผิดพลาดในผลงานและพร้อมจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สามารถกระตุ้นตนเองให้ทำงานส่งตามกำหนดเวลา สามารถยอมรับผลสะท้อนกลับจากการทำงานและพัฒนาการทำงานในทุกๆ ครั้งให้ดีขึ้น อีกทั้งยังรับรู้และสามารถทำงานที่มีความท้าทายและยากได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักศึกษา กล่าวว่า “ชอบในรูปแบบการสอนของอาจารย์ เพราะทำให้เราสามารถดึงศักยภาพในตัวเองออกมาใช้และทำให้รู้ว่าในตัวเรามีศักยภาพหลายๆ อย่างซ่อนอยู่ ขอเพียงเราไม่ปฏิเสธโอกาสและลองทำมันดู จากคนที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าพูดหน้าห้อง ตอนนี้มีความกล้าที่จะพูดมากขึ้นค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “เรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ทำให้หนูมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ต้องคิดหาคำตอบตลอดเวลา เมื่ออาจารย์ถาม และพยายามทำงานให้ออกมาดีที่สุดในความตั้งใจ” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “วิชานี้ทำให้มีความกล้า มั่นใจในการนำเสนอมากขึ้น และที่อาจารย์แนะนำติชมเป็นรายบุคคลหลังจากนำเสนองาน เพื่อจะได้รู้ข้อผิดพลาดของตัวเองแล้วนำไปปรับปรุงข้อผิดพลาด” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “สำหรับในรายวิชานี้ สามารถเพิ่มความกล้า ความมั่นใจ แสดงความสามารถต่อหน้าชั้นเรียนได้มากเลยคะ อาจจะมีกอดตันบ้างในบางครั้ง แต่รู้สึกท้าทายและมีความสุข เป็นวิชาที่ต้องแสวงหาความคิดในการนำเสนอจริงๆ ไปเพื่อไม่ให้ซ้ำกับเพื่อนและความคิดใหม่ๆ เพื่อที่จะให้เขาเข้าใจเราในสิ่งที่เราอยากจะทำออกมา” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) จึงทำให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูง

2. นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจําภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.390) อาจเนื่องมาจาก การศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้า

และเรียนในรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ยากและเข้มข้น มีภาระงานมากขึ้น ประกอบกับนักศึกษาสาย การศึกษาจะต้องมีความสามารถด้านการสอนที่ดี ทุกรายวิชาจึงมีการนำเสนองานหน้าชั้น แต่สิ่งที่ เป็นที่ประจักษ์และสังเกตได้ชัดคือ นักศึกษาไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นใจในตัวเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มี ความสามารถ และกังวลกับความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นที่สะท้อนกลับมาที่ตนเอง จากการ สัมภาษณ์นักศึกษารายหนึ่ง กล่าวว่า “หนูไม่กล้าที่จะออกมาทำอะไรหน้าชั้นเลยคะ ไม่ว่าจะยืน พูด หรือนำเสนองาน เพราะหนูเคยถูกอาจารย์ท่านหนึ่งตำหนิเพื่อนๆ ทำให้หนูรู้สึกเป็นตัวตลก และ หนูก็ติดอยู่กับความทรงจำนั้นมาตลอดคะ..” (สัมภาษณ์เมื่อ 12 กรกฎาคม 2561) จะเห็นได้ว่า นักศึกษารับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถ ไม่กล้าแสดงออก ไม่สามารถเผชิญกับสภาวะกดดันได้ และ เมื่อผู้อื่นให้การตอบสนองในแง่ลบก็ยิ่งเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ถึงแม้จะมีคะแนนการรับรู้ อยู่ ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามนี่คือสิ่งที่นักศึกษาต้องพัฒนา

และหลังจากการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการ แสดงบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ พบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียน การสอนในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมหลังการเข้าเรียนใน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูอยู่ในระดับสูงมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.160) อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้จัด กระบวนการเรียนการสอนที่สอดแทรกหลักการทางจิตวิทยา รวมถึงกิจกรรม เกม และการสอดแทรก แก่นคิดในการเรียนแต่ละคาบ เช่น การคิดบวก เปิดใจ เต็มที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ การให้นักศึกษา นำเสนองานในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้นักศึกษาแสดงบทบาทเป็นครูและนักเรียนใน ชั้นเรียน มีการสร้างสถานการณ์ เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้คิดวางแผน ส่งผลให้นักศึกษามีความกล้า แสดงออกมากยิ่งขึ้น มีความมั่นใจ เมื่อได้ทำกิจกรรมหลายๆ ครั้ง เกิดเป็นความคุ้นชิน และสามารถ ทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ ประกอบกับการได้รับข้อเสนอแนะและการสนับสนุนจากผู้สอนและผู้เรียน ด้วยกัน จึงทำให้รับรู้ถึงคุณค่าและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนให้ความชื่นชม สนับสนุน และเห็น ความสำคัญของตนเอง ดังนั้น นักศึกษาจึงมีการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้น

3. ผลการศึกษาการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ แสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีคะแนน การรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก กิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมและลง มือปฏิบัติจริง ควบคู่กับการใช้หลักการทางจิตวิทยาเพื่อสร้างการเข้าใจและยอมรับผู้เรียน สร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การแสดงบุคลิกตามความต้องการและสนใจของธรรมชาติมนุษย์ ส่งผลให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น เพราะนักศึกษารับรู้ว่าตนเองสามารถเป็น ตัวของตัวเองได้โดยไม่ถูกตำหนิหรือถูกปฏิเสธจากผู้สอนและกลุ่ม จึงรู้สึกถึงความเป็นตัวเอง ผ่อน คลาย รู้สึกไม่กดดันหรือเคร่งเครียดกับรายวิชา การเข้าชั้นเรียนเหมือนเป็นการมาเล่น มาทำกิจกรรม มาพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และได้ปลดปล่อยพลังงานเชิงบวกจากการมีส่วนร่วมในชั้น เรียนและการแสดงบทบาทสมมติด้านการสอน ซึ่งเหมือนนักศึกษากำลังเล่นเป็นครูกับนักเรียน การจำลองสถานการณ์จริงเช่นนี้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกและผ่อนคลาย และได้แสดงบทบาทอีกด้าน หนึ่งในตัวเอง โดยปราศจากการเขินอายหรือกังวล รวมถึงการให้การชื่นชมสนับสนุน การแสดงการ ยอมรับอย่างจริงใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนสามารถรับ

และสอดแทรกแง่คิด คุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น เหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง รับรู้ความสามารถของตนเอง ในรายวิชานี้ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังนี้

1.1 ผู้เรียนมีอิสระในการออกแบบการสอนด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีอิสระในการคิด วางแผน ยอมรับความเห็นซึ่งกันและกัน ออกแบบการสอนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ภายใต้เงื่อนไขการแสดงบทบาทสมมติด้านการสอนเสมือนจริง โดยทำลายกรอบของการเป็นครูยุคเก่า ที่หลายๆ คนอาจจะมีภาพในใจว่าครูดุ ถือไม้เรียว เป็นต้น มาเป็นครูรูปแบบใหม่ ครูที่สามารถสื่อแสดงหน้าชั้นได้อย่างหลากหลาย แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจ สร้างองค์ความรู้ได้อย่างน่าทึ่ง เป็นครูที่เพิ่มรสชาติและสีสัน และการเปิดรับการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล จากการสัมภาษณ์นักศึกษา กล่าวว่า “สำหรับในรายวิชานี้ สามารถเพิ่มความกล้า ความมั่นใจ แสดงความสามารถต่อหน้าชั้นเรียน ได้มากเลยคะ อาจจะมีกอดต้นบ้างในบางครั้ง แต่รู้สึกท้าทายและมีความสุข เป็นวิชาที่ต้องแสวงหาความคิดในการนำเสนอครั้งๆ ไปเพื่อไม่ให้ซ้ำกับเพื่อนและความคิดใหม่ๆ เพื่อที่จะให้เราเข้าใจเราในสิ่งที่เราอยากจะทำออกมา” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “ในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู แค่เห็นชื่อวิชาก็เครียดแล้ว วิชานี้เป็นวิชาที่ค่อนข้างท้าทาย ด้วยการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากรายวิชาอื่น ไม่ว่าจะเป็นการพรีเซ้นงาน การถามตอบระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา มันดูมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าวิชาอื่น หลังเลิกเรียนวิชานี้ที่ไร ก็ทำให้สบายใจทุกครั้ง” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ขอบคุณอาจารย์มากๆ อาจารย์ใจดี คอยรับฟัง ไม่ปิดกั้นความคิดของนักศึกษา ชอบมาก” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ตอนเข้ามาเรียนวิชานี้เป็นครั้งแรกรู้สึกกดดัน และกลัว แต่พอได้สัมผัส พูดคุยกับอาจารย์ก็รู้สึกผ่อนคลาย และอยากเรียนมากขึ้น เป็นวิชาที่ท้าทาย ต้องมีความกล้า แสดงออก คิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานออกมาให้ดีที่สุด สุดท้ายนี้ ก็ขอบคุณอาจารย์นะคะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) ส่งผลให้นักศึกษากล้าคิด กล้าทำ มีความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการนำเสนองาน ในการประเมินการเรียนการสอน จากกิจกรรม ผู้สอนจะออกแบบให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น ตามเกณฑ์และข้อตกลงที่วางไว้ เพื่อความเสมอภาค โดยคะแนนจะเป็นคะแนนเฉลี่ยจากอาจารย์ผู้สอน กลุ่มที่นำเสนอ และสมาชิกในชั้นเรียน เนื่องจากมุมมองของกลุ่ม เพื่อน และผู้สอนอาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การเปิดโอกาสรับฟังและให้คะแนนซึ่งกันและกันจะช่วยสร้างการรับรู้ว่าคุณค่าและความสำคัญของตนเองและผู้อื่น และตนเองมีสิทธิ์ในการประเมินและตัดสินตนเองและเพื่อนร่วมกัน จากการสัมภาษณ์นักศึกษา กล่าวว่า “ชอบที่อาจารย์มีการให้คะแนนเมื่อออกไปนำเสนองานหน้าชั้นเรียน คือมีการให้คะแนนเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. คะแนนจากความรู้สึกของกลุ่มตัวเอง 2. คะแนนจากเพื่อนในห้อง 3. คะแนนจากอาจารย์ ซึ่งคิดว่า เป็นแบบให้คะแนนที่ดีมากๆ” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561)

1.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนทุกครั้งที่น่าเสนองาน โดยการอธิบายและอภิปรายเนื้อหาเพิ่มเติมและให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นรายบุคคล เพื่อให้แต่ละบุคคลทราบจุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา และปรับแก้ของแต่ละคน ด้วยการใช้คำพูดเชิงบวก และการเสริมแรงทางบวก ด้วยธรรมชาติของมนุษย์ต้องการและชอบการได้ยิน ได้ฟัง ได้รับการตอบสนองที่ดี ซึ่งสิ่งนี้จะนำไปสู่ความรู้สึกรับรู้เชิงบวกและต้องการพัฒนาตนเองต่อไป จากการสัมภาษณ์นักศึกษา กล่าวว่า “จากที่ได้

เรียนในรายวิชานี้ ตอนแรกรู้สึกกดดันมาก รู้สึกว่าตัวเองทำไม่ได้ แต่เมื่อได้ทำจริงๆ ได้นำเสนอแล้ว ได้รับคำติ คำชมจากอาจารย์ ก็ทำให้รู้สึกมีกำลังใจและรู้ว่าสุดท้ายเราก็คงทำได้ สุดท้ายทุกอย่างก็ผ่านไป ด้วยดี” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “ในการเรียนวิชานี้ สิ่งที่ได้และเห็นได้ชัดที่สุดคือกล้า แสดงออกมากขึ้น กล้าคิดที่จะแสดงนอกรอบ เมื่อได้รับคำชม คำติ สามารถนำไปพัฒนาและปรับปรุงตนเองได้” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “วิชานี้ ทำให้มีความมั่นใจในการนำเสนอมากขึ้น อาจารย์ใจดีและให้คำแนะนำได้ดีเสมอ ให้กำลังใจเสมอ ไม่ว่าจะนำเสนอไม่ดีหรือดี อาจารย์ก็ยังให้กำลังใจ” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “ความรู้สึกที่ได้เรียนวิชานี้ ตอนแรกคือกดดันมาก และตื่นเต้นทุกครั้งที่อาจารย์ถามและให้ออกมานำเสนอ แต่เมื่อเวลาผ่านไป ถ้าได้ออกไปพูดบ่อยๆ ความรู้สึกกดดันและตื่นเต้นก็ลดน้อยลง อยากจะขอบคุณอาจารย์ที่สามารถทำให้หนูตั้งศักยภาพของตัวเองออกมาได้ เวลาที่ทำได้ดีหรือไม่ดี อาจารย์จะไม่ค่อยตำหนิแต่จะแนะนำและให้กำลังใจแทน” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561)

จากข้างต้น ส่งผลให้หลังการเรียนในรายวิชาจิตวิทยา นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยยอมรับข้อผิดพลาดในสิ่งที่ตนกระทำและพร้อมจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบ และพยายามส่งงานที่ได้รับมอบหมายในกำหนดเวลา สามารถยอมรับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปพัฒนาตนเอง รู้สึกเป็นความท้าทายในการเรียนในรายวิชาและหัวข้อที่ยาก โดยรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นได้ในทุกๆ ครั้ง โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จได้ รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงานเพื่อให้งานออกมามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักศึกษา กล่าวว่า “ในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู แค่เห็นชื่อวิชาก็เครียดแล้ว วิชานี้เป็นวิชาที่ค่อนข้างท้าทาย ด้วยการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากรายวิชาอื่น ไม่ว่าจะเป็นการฟรีเซ็งาน การถามตอบระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา มันดูมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าวิชาอื่น” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “สำหรับรายวิชานี้ สามารถทำให้หนูกล้าที่จะก้าวข้ามในสิ่งที่ตนเองรู้สึกว่าทำไม่ได้และสามารถทำให้ตัวหนูเป็นคนที่ไม่กลัวตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นในการออกแบบงานหรือกิจกรรม รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถมากขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “การสอนที่ทำให้เด็กนักเรียนรู้สึกมีความท้าทายอยู่ตลอดเวลา กล้าที่จะคิด กล้าที่จะพูดในสิ่งที่อยากตอบอย่างไม่ลังเลใจ” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “ตอนเข้ามาเรียนวิชานี้เป็นครั้งแรกรู้สึกกดดัน และกลัว แต่พอได้สัมผัส พูดคุยกับอาจารย์ก็รู้สึกผ่อนคลายและอยากเรียนมากขึ้น เป็นวิชาที่ท้าทาย ต้องมีความกล้าแสดงออก คิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานออกมาให้ดีที่สุด สุดท้ายนี้ ก็ขอบคุณอาจารย์นะค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ความรู้สึกที่มีต่ออาจารย์ หนูไม่เคยเจออาจารย์แบบนี้มาก่อนเลยค่ะ อาจารย์ที่เข้าใจนักศึกษาทุกคน อาจารย์ที่ไม่เคยพูดไม่ดีใส่นักศึกษา อาจารย์ที่ทำให้ให้นักศึกษารู้จักตัวเองมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น ไม่เคยตำหนิ นักศึกษาแม้นักศึกษาจะบกพร่องต่อหน้าที่ ถึงแม้บางครั้งอาจารย์จะมอบหมายงานที่ยากสำหรับหนู แต่หนูรู้สึกว่า เป็นงานที่ท้าทาย และเป็นงานที่หนูอยากทำ หรือพยายามทำให้ดีที่สุดค่ะ ..รักอาจารย์นะค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) จึงส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนการรับรู้ความสามารถในตนเองเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ แสดงบทบาทสมมติ ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีคะแนนการเห็น

คุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก การเห็นคุณค่าในตนเองหลายคนมองเป็นเรื่องนามธรรมเป็นกระบวนการทางจิตภายใน แต่สามารถแสดงออกในเชิงรูปธรรม เช่น การแสดงออกถึงการรักตัวเอง แวตา รอยยิ้ม และความสุขในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อตนเองและผู้อื่น ความกล้าแสดงออก ความมั่นใจในตนเอง การมุ่งมั่นพยายามในการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น การคิด พูด และทำดีต่อตนเองและผู้อื่น ในรายวิชานี้ ผู้วิจัยจึงใช้ตัวเองเป็นตัวกระตุ้น สร้างบรรยากาศแห่งความรัก และความเข้าใจ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการคิด พูด และแสดงออกด้วยพฤติกรรมเชิงบวกทั้งสิ้น การส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญกับทุกพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การใช้กิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียนด้วยการแสดงบทบาทสมมติ และการส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนในห้องเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รอยยิ้ม แวตาของทุกคน ภาษากายและภาษาคำพูดที่ทุกคนในห้องตอบสนองซึ่งกันและกัน โดยเริ่มต้นจากการพูดกระตุ้นและปฏิบัติให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง ทำดีที่สุดมันถูกหล่อหลอมในพฤติกรรมในชั้นเรียน การฟังและตอบสนองเพื่อนในขณะที่นำเสนองาน เหล่านี้ทำให้บุคคลรับรู้ถึงความรู้สึกใส่ใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นคนสำคัญ และได้รับการตอบสนองอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักศึกษารับรู้ถึงคุณค่าในตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างคุณค่าให้แก่ผู้อื่น จากการสัมภาษณ์นักศึกษากล่าวว่า “รายวิชานี้ทำให้หนูมองเห็นคุณค่าในตนเองได้มากที่สุด (มากจนเกือบไม่เหลือความกลัวใดๆ) ประทับใจในรายวิชาจิตวิทยาที่ตอนแรกคิดว่ายาก แต่สุดท้ายก็หลงรักความละเอียดอ่อนของมันได้ และที่สำคัญที่สุดประทับใจตัวอาจารย์ที่สุด (พูดแบบไม่วยนะคะ 55+) เพราะอาจารย์ทำให้หนูรับรู้ได้มาก-มากที่สุด สร้างกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไปของหนูได้มากขึ้น รู้สึกรักตัวเองที่สุด “ขอบคุณอาจารย์มากเลยคะ”” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “ขอบคุณอ.โบ้ทะเลคะสำหรับจุดเริ่มต้นที่ดีของหนูในเทอมนี้ คำพูดของอ.วันนั้น ทำให้หนูผ่อนคลายมากขึ้น เลือกที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวเองแล้วเอาคำพูดคนอื่นที่เคยทำให้ไม่สบายใจนั้นทิ้งไว้ ขอคุณท้อ.ทำให้หนูหายจากอาการเหล่านั้น และทำให้หนูได้เรียนต่อไปได้คะ จริงๆ แล้วที่บ้านให้ลองมาเรียนเทอมนี้ดู ถ้าไม่ไหวคือให้หยุดแล้ว เพราะหนูไม่ชอบการนำเสนอ การออกไปทำอะไรหน้าชั้นมากๆ แต่หนูก็ได้เปลี่ยนแปลงตัวเอง ขอคุณคะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “สำหรับรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู หนูมีความรู้สึกที่อาจารย์สามารถทำให้หนูได้เผชิญและกล้าแสดงออกในความเป็นตัวของตัวเอง อาจารย์ใจดี มีความเท่าเทียมกับนักศึกษาทุกคนและอาจารย์พร้อมที่จะรับฟังข้อคิดเห็นจากนักศึกษาเสมอ” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “ทำให้เป็นคนที่ยิ่งกล้าแสดงออกมากขึ้น สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เจออย่างเป็นระบบและเหมาะสม ทำให้เป็นคนที่จะเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาในชีวิต เป็นการกระโดดข้ามผ่านสิ่งที่เราไม่อยากจะเกิดอีกในชีวิต ทำให้เข้าใจความรู้สึกของตัวเองมากยิ่งขึ้นว่าเราต้องการอะไรและไม่ต้องการอะไร ทำให้เรากล้าที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ได้และได้รับคำปรึกษาดีๆ จากอาจารย์ ข้อคิดต่างๆ ในการใช้ชีวิต” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “แรกๆ เลยเป็นคนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก แต่พอได้เรียนกับอาจารย์ หนูรู้สึกเป็นตัวเองมากขึ้น เริ่มคิดบวกมากขึ้น เริ่มกล้าที่จะตอบโต้ ตอบคำถาม ออกนอกห้องอย่างมั่นใจขึ้นคะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) ส่งผลให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออก รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถ มีความมั่นใจ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาที่เข้ามา สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีขึ้น เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น มีความสุขในการทำ

กิจกรรมต่างๆ สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ รับผิดชอบต่องาน พร้อมทั้งจะเปิดรับการเรียนรู้ใหม่ๆ และมีความตั้งใจและพยายามเรียนรู้อย่างเต็มที่ รู้สึกเป็นที่รักของบุคคลรอบข้าง จากการสัมภาษณ์นักศึกษา กล่าวว่า “ขอบคุณอาจารย์สำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง การได้เรียนวิชานี้สามารถทำให้หัวใจหนูเปิดรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น กระบวนการเรียนการสอนทำให้ตัวหนูแลเพื่อนๆ มีทักษะและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เราทั้ง 34 คนนั้นมีสัมพันธภาพที่ดีขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ทำให้เป็นคนที่กำลังแสดงออกมากขึ้น สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เจออย่างเป็นระบบและเหมาะสม ทำให้เป็นคนที่จะเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาในชีวิต เป็นการกระโดดข้ามผ่านสิ่งที่เราไม่ยอมให้เกิดอีกในชีวิต ทำให้เข้าใจความรู้สึกของตัวเองมากยิ่งขึ้นว่าเราต้องการอะไรและไม่ต้องการอะไร ทำให้เรากล้าที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ได้และได้รับคำปรึกษาดี จากอาจารย์ ข้อคิดต่างๆ ในการใช้ชีวิต” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “อาจารย์เป็นอาจารย์ที่ทำให้หนูมีความกล้าแสดงออก มั่นใจในตัวเองมากขึ้น มั่นใจในความสามารถของตัวเองมากขึ้น ทำให้หนูได้หลุดออกจากกรอบเดิมๆ ที่หนูเคยสร้างไว้ และเข้าใจถึงความผิดพลาด รู้จักการแก้ปัญหา หนูจะนำแนวความคิดของอาจารย์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการแก้ปัญหาหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ตอนแรกๆ ก็รู้สึกกดดันค่ะ ทั้งกลัว กลัวตัวเองจะทำได้บ้าง กลัวผลตอบรับจะไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจ แต่หลังๆ รู้สึกผ่อนคลายขึ้นเยอะเลยค่ะ ชอบรูปแบบการสอนของครูนะคะ ทำให้เราได้เปิดตัวเองมากขึ้น ได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ ที่สำคัญทำให้เรากล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ในการเรียนวิชาจิตวิทยาทำให้หนูเข้าใจตัวเองและเผชิญปัญหาที่พบเจอได้ดี และเป็นคนเริ่มมีความมั่นใจ จากคนที่ไม่ค่อยมีความมั่นใจ หนูเป็นคนหนึ่งที่ไม่สามารถจัดการกับความรู้สึกตัวเองได้ แต่พอเรียนรายวิชานี้ทำให้หนูปรับความรู้สึกตัวเองได้” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “ทำให้ นักศึกษามีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .846$) เนื่องจากเมื่อนักศึกษาได้ลงปฏิบัติจริง ได้แสดงบทบาทสมมติเหมือนผู้สอนจริง และได้รับผลตอบรับที่ดี จึงเกิดเป็นความรู้สึกภายในจิตใจตนเองว่าตนเองก็มีความสามารถ และสามารถทำงานที่ยากและท้าทายได้ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนเองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

6. จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการผลของการใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาจิตวิทยา ในครั้งนี้ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ด้วยข้อคำถามเดียวกันคือ สิ่งที่ได้จากการเรียนในรายวิชานี้ ทำให้ทราบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น “สิ่งที่ได้จากการเรียนวิชานี้ คือ การได้นำตัวของตัวเองออกมาใช้อย่างเต็มที่ และยังสามารถแสดงออกให้เพื่อนๆ เห็นในสิ่งที่เราเป็นได้นอกจากนี้ยังได้ความรู้ต่างๆ จากเพื่อนๆ ในการแสดงบทบาทสมมติต่างๆ ที่ทำให้เราเข้าใจเนื้อหาการเรียนนั้นอย่างดี” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “สิ่งที่ได้จากการเรียนวิชานี้ นอกจากความรู้หรือเนื้อหาในด้านวิชาการที่เกี่ยวกับจิตวิทยาแล้ว ยังได้รับความมั่นใจ มีความมั่นใจมากขึ้น กล้าที่จะ

แสดงออกถึงความคิดของตัวเอง” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “อาจารย์พยายามเปลี่ยนแปลงให้นักศึกษาทุกคนกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งหนูก็เป็นคนหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงเรื่องการเรียนและการออกไปนำเสนองานหน้าห้องโดยไม่เขินอายแบบตอนแรกๆ ..ขอบคุณอาจารย์มากๆ นะคะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “ฉันเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงออก แต่วิชานี้ทำให้ฉันได้ข้ามกำแพงความกลัวของตัวเองออกมาถึงมันยังไม่เต็มอีกก็ตาม แต่ต่อไปฉันจะพยายามมากกว่านี้ (ขอบคุณรายวิชานี้ที่ทำให้ได้เริ่มที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง)” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) และนอกเหนือจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนแล้ว การใช้หลักการจิตวิทยาและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในเรื่องวิธีการสอน การปฏิบัติต่อผู้เรียน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน บุคลิกภาพของผู้สอน เป็นต้น ล้วนมีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง “ตลอดระยะเวลา 1 เทอมที่เรียนมา มีความรู้สึกว่าร่ายวิชานี้สามารถทำให้เปลี่ยนแปลง คนๆ หนึ่งได้จริงๆ โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอน ที่ดิฉันเห็นถึงความพยายามในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนของอาจารย์ ทำให้น่าตื่นเต้น และยังแฝงทัศนคติให้กับนักศึกษาอีกด้วย ดิฉันยอมรับว่าแต่ก่อนเป็นคนไม่ค่อยกล้าตอบคำถาม ไม่ค่อยกล้าแสดงออกมาก แต่พอมาเรียนในรายวิชานี้ มันทำให้ดิฉันอยากตอบคำถามมากขึ้น กล้าคิดมากขึ้น ทำให้อยากที่จะรู้จักตนเองมากขึ้น และดิฉันก็หวังว่าสามารถเอาความรู้ ประสบการณ์จากการเรียนในรายวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในอนาคตต่อไป” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “สิ่งที่ได้รับจากรายวิชานี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่คุ้มค่ากับเวลาที่มาเรียนมากค่ะ เป็นวิชาแรกที่รู้สึกไม่อยากขาดถ้าไม่มีความจำเป็น รายวิชาจะดีไม่ได้ถ้าครูผู้สอนสอนไม่เข้าใจ หนูยอมรับกับวิธีการสอนของอาจารย์มากค่ะ เป็นการสอนที่เข้าถึงตัวเด็กและความรู้สึกของเด็กมาก หนูอยากให้อาจารย์รักษาวิธีการสอนแบบนี้ตลอดไปค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “ความรู้สึกที่ได้เรียนวิชานี้ รู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งเมื่อได้เรียนวิชา และขอบอาจารย์ที่เปิดโอกาสให้ฉันได้โชว์ความสามารถหรือนำเสนอต่างๆ และอาจารย์ยอมรับตรงนั้นของฉัน และพร้อมที่จะเสนอหรือให้คำปรึกษาตรงนั้น ที่อ่านมารู้สึกมีความสุขมากเวลาเรียนกับอาจารย์ เพราะอาจารย์เข้าใจในตัวนักศึกษา ดีใจมากๆ นะคะที่ได้เรียนกับอาจารย์” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “อาจารย์ทำให้รายวิชาที่มีเนื้อหายเยอะแต่ก็สามารถเรียนได้สนุกและทำให้นักศึกษามีความกล้าที่จะแสดงศักยภาพของตนเองออกมาได้อย่างไม่อายเพื่อนๆ และชอบในการสอนของอาจารย์มากค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “สิ่งที่ได้รับจากการเรียนในรายวิชานี้ คือ การเรียนที่แปลกใหม่ และทำให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออกมากขึ้น ทำให้นักศึกษาค้นคว้ากับการเรียนมากขึ้น เรียนแล้วสนุกและได้พัฒนาตัวเองด้วย” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2561) “ขอขอบคุณอาจารย์เป็นอย่างมากที่ทำให้นักศึกษาคนหนึ่งเป็นคนที่มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น จากที่เมื่อก่อนเป็นคนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก แต่เมื่อได้มาเรียนในวิชานี้ อาจารย์เป็นเหมือนแสงสว่างที่ทำให้นักศึกษาคนนี้กลายเป็นคนที่มีมั่นใจในตัวเอง ขอขอบคุณมากค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “มีความรู้สึกมีความสุขกับการที่ได้เรียนในวิชานี้ หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ด้วย อาจารย์ทำให้บรรยากาศของการเรียน นำเรียน ทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกอึดอัดกับการเรียนวิชานี้” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “หนูชอบรูปแบบการสอนของครูและกิจกรรมต่างๆ ในรายวิชานี้ เป็นวิชาที่เรียนแล้วเสริมพลังบวกให้กับหนูมาก ก่อนเข้าคาบในบางวันความรู้สึกหนูยังติดลบกับเรื่องอื่นๆ แต่พอมาเรียนมาพบกับครู พลังลบก็หายไป พลังบวกก็มาแทนที่ ครูจะเป็นแบบอย่างของหนูในการเป็นครูในอนาคตค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 24 ตุลาคม 2561) “หนูชอบวิธีการ

สอนของอาจารย์ค่ะ เพราะว่าอาจารย์เปิดโอกาสให้หนูได้แสดงศักยภาพของตนเอง ส่วนตัวหนูชอบการนำเสนอหน้าห้อง พอได้รับโจทย์ให้นำเสนอในรูปแบบใหม่ๆ มันทำให้หนูได้พัฒนาการพูดและการนำเสนอของตัวเองได้ดีขึ้นค่ะ” (สัมภาษณ์เมื่อ 26 ตุลาคม 2561) “หนูขอขอบคุณอาจารย์มากนะคะ ที่สอนให้รู้จักและเข้าใจสิ่งรอบๆ ตัว อาจารย์ทำให้หนูรู้จักที่จะเข้าใจคนอื่น อาจารย์ทำให้หนูกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ หนูจะเป็นครูให้ได้เหมือนอาจารย์เลยคะ ขอขอบคุณอาจารย์มากเลยนะคะ รักอาจารย์ค่ะ”

จากข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ ผสมผสานกับการนำหลักการทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการใช้วิธีการสอนเชิงบวก ส่งผลให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออก มั่นใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น รับรู้ความสามารถของตนเองและมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้น และที่สำคัญส่งเสริมให้นักศึกษาหรือผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัย สรุปได้ว่า การใช้หลักการทางจิตวิทยาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ ส่งผลให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนานักศึกษาสายการศึกษาที่จะเป็นครูในวันข้างหน้า ควรหล่อหลอมพฤติกรรม คุณลักษณะ และส่งเสริมความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก และการเป็นครูที่ให้ความรู้ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ซึ่งไม่สามารถส่งเสริมและหล่อหลอมได้เพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ดังนั้นหากเป็นนักศึกษาชั้นปีอื่นๆ ผู้วิจัยควรปรับเปลี่ยนวิธีการ รวมถึงการขอบเขตในเรื่องบรรยากาศในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับบริบทตามชั้นปีของผู้เรียน เพื่อประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
2. การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อปูพื้นฐานความเป็นครูที่ดีนั้น ควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมต่อเนื่องสม่ำเสมอให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างการเรียนรู้ ความตระหนัก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหล่านั้นจนเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง ทั้งเรื่องการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง ความสามารถด้านการสอน ความสามารถด้านการจัดการชั้นเรียน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กรัณท์รักษ์ วิทโยภีบาลกุล. (2560). *การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. รายงานการวิจัย สาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- กรัณท์รักษ์ วิทโยภีบาลกุล และคณะ. (2559). *จิตวิทยาสำหรับครู*. ยะลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- กฤษณา สารทอง. (2557). *การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะข้อมูลทั่วไป การเห็นคุณค่าในตัวเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรรณิการ์ พินศิริกุล. (2541). *การสำรวจปัญหาการเรียน สังคมและส่วนตัวของนักเรียนโรงเรียนสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรินทร์ พริ้งทองฟู. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 1 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัชชามน แสงสุข. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง บุคลิกภาพ พฤติกรรมการจัดการและความสำเร็จในอาชีพของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม โครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิตนา เขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ปรีชามารถ. (2545). *จิตวิทยาการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา การศึกษาและแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปาลิตา แซ่กวาง. (2557). *สมรรถนะ การเห็นคุณค่าในตนเอง และความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการขายของพนักงานขายในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิลาวัลย์ ดาราฉาย. (2554). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 – 3*. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา พัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2539). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุพรรณณี คำนันท์. (2552). ผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบค้นพบ ด้วยวิธีอุปนัยและนิรนัยที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวชิรา ศิริเจริญ. (2550). *ปัจจัยความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตบุคลากรภาครัฐ กรณีศึกษา : กรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย*. (สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อัครพรรณ ขวัญชื่น. (2546). *ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขัง ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม, สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการ.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *แม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.2*. นนทบุรี: ไทยร่มเกล้า.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- _____. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Coopersmith, S. (1984). *Self-Esteem Inventory*. San-Francisco: Consulting Psychologists Press Inc.
- Lindenfield, G. (1995). The power of personal development. *Management Development Review*, 8(1): 28 – 31.
- Schunk, D.H. (2004). *Learning Theories an Educational Perspective*. 4th ed. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักศึกษากรอกข้อมูลในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

เพศ ชาย หญิง

สาขาวิชา

- การศึกษาปฐมวัย ห้อง 1
- การศึกษาปฐมวัย ห้อง 2
- ภาษาไทย
- อื่นๆ _____

สถานภาพของผู้ปกครอง

- อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ หย่าร้าง อื่นๆ _____

อาชีพของผู้ปกครอง

- ค้าขาย
- รับจ้าง
- รับราชการ/หน่วยงานของรัฐ
- พนักงานของบริษัท/เอกชน
- เกษตรกร
- อื่นๆ _____

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด โดย

มั่นใจมากที่สุด หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้มากที่สุด

มั่นใจมาก หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้มาก

มั่นใจปานกลาง หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้ปานกลาง

มั่นใจน้อย หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้น้อย

มั่นใจน้อยที่สุด หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฉันสามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
2	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ					
3	ฉันสามารถตั้งใจฟังอาจารย์ผู้สอนตลอดเวลา					
4	ฉันตั้งใจเรียนในเวลาเรียน					
5	ฉันมีความมั่นใจในการตอบคำถามในชั้นเรียน					
6	ฉันสามารถพัฒนาตนเองในการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
7	ฉันสามารถทำงานที่ยากได้					
8	ฉันจะพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นในทุกๆ ครั้ง					
9	ฉันสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสม					
10	ฉันสามารถอธิบายเนื้อหาบทเรียนให้เพื่อนเข้าใจ					
11	ฉันสามารถแก้ปัญหาในการเรียนและนำเสนองานได้					
12	ฉันสามารถเอาชนะอุปสรรคในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
13	ฉันสามารถยอมรับผลสะท้อนกลับ (feed back) หลังจากนำเสนองานได้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความมั่นใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	ฉันสามารถสร้างสรรค์การนำเสนอ งานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ ลอกเลียนแบบเพื่อน					
15	ฉันสามารถทำงานที่ท้าทายตนเองจน สำเร็จได้					
16	ฉันสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ได้ ถ้างานออกมาไม่ดี					
17	ฉันสามารถแก้ไขงานที่ผิดพลาดให้ ถูกต้องได้					
18	ฉันสามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ทันเวลา					
19	ฉันสามารถยอมรับความผิดพลาดใน การกระทำของตนเองและปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นได้					
20	ฉันรู้สึกท้าทายที่ได้เรียนในรายวิชาที่ ยาก					

ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 3 การเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความทีละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความรู้สึกและความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดย

มากที่สุด	ระดับคะแนน	6	คะแนน
มาก	ระดับคะแนน	5	คะแนน
ค่อนข้างมาก	ระดับคะแนน	4	คะแนน
ค่อนข้างน้อย	ระดับคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ระดับคะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1	คะแนน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
1	ฉันเป็นคนมีความสามารถ						
2	ฉันมั่นใจในความคิดและการกระทำของตนเอง						
3	ฉันกล้าแสดงออกมากขึ้น						
4	ฉันไม่ย่อท้อแม้จะเจออุปสรรค						
5	เมื่อมีปัญหาฉันสามารถเผชิญหน้ากับมันได้						
6	ฉันถือคติที่ว่า ทุกอย่างจะต้องผ่านไป ด้วยดี						
7	ฉันควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อถูกตำหนิ หรือถูกวิพากษ์วิจารณ์						
8	ฉันสามารถเผชิญกับสภาวะกดดันได้ดีขึ้น						
9	เพื่อนยอมรับความคิดเห็นของฉัน						
10	เพื่อนมักจะชื่นชมว่าฉันเป็นที่มีความสามารถ						
11	ฉันเป็นที่รักของเพื่อน						
12	เพื่อนเข้าใจและยอมรับในตัวตนของฉัน						
13	ฉันได้รับการยอมรับจากเพื่อน						
14	ถึงแม้ฉันจะชอบหรือไม่ชอบในรายวิชาใด แต่ฉันก็สามารถประสบความสำเร็จในการเรียน						
15	ฉันพร้อมที่จะเปิดรับการเรียนรู้ใหม่ๆ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
16	ฉันตั้งใจและพยายามเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน						
17	ฉันมีความสุขเมื่อเข้าร่วมและทำกิจกรรมต่างๆ ในรายวิชา						
18	เมื่อต้องทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ฉันจะทำอย่างเต็มที่						
19	ฉันจะทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ						
20	ฉันไม่เคยละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการตอบข้อคำถามด้วยความตั้งใจค่ะ

ภาคผนวก ข.

การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
การรับรู้ความสามารถของตนเอง					
1. ฉันสามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ	1	1	0	0.66	ใช้ได้
3. ฉันสามารถตั้งใจฟังอาจารย์ผู้สอนตลอดเวลา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. ฉันตั้งใจเรียนในเวลาเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. ฉันมีความมั่นใจในการตอบคำถามในชั้นเรียน	0	1	1	0.66	ใช้ได้
6. ฉันสามารถพัฒนาตนเองในการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. ฉันสามารถทำงานที่ยากได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8. ฉันจะพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นในทุกๆ ครั้ง	1	1	0	0.66	ใช้ได้
9. ฉันสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสม	0	1	1	0.66	ใช้ได้
10. ฉันสามารถอธิบายเนื้อหาบทเรียนให้เพื่อนเข้าใจ	1	0	1	0.66	ใช้ได้
11. ฉันสามารถแก้ปัญหาในการเรียนและนำเสนองานได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12. ฉันสามารถเอาชนะอุปสรรคในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13. ฉันสามารถยอมรับผลสะท้อนกลับ (feed back) หลังจากนำเสนองานได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14. ฉันสามารถสร้างสรรค์การนำเสนองานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ลอกเลียนแบบเพื่อน	0	1	1	0.66	ใช้ได้
15. ฉันสามารถทำงานที่ทำทนายตนเองจนสำเร็จได้	1	0	1	0.66	ใช้ได้
16. ฉันสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ ถ้างานออกมาไม่ดี	1	0	1	0.66	ใช้ได้
17. ฉันสามารถแก้ไขงานที่ผิดพลาดให้ถูกต้องได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18. ฉันสามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19. ฉันสามารถยอมรับความผิดพลาดในการกระทำของตนเองและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20. ฉันรู้สึกทำทนายที่ได้เรียนในรายวิชาที่ยาก	0	1	1	0.66	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
การเห็นคุณค่าในตนเอง					
1. ฉันเป็นคนมีความสามารถ	1	0	1	0.66	ใช้ได้
2. ฉันมั่นใจในความคิดและการกระทำของตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ฉันกล้าแสดงออกมากขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. ฉันไม่ย่อท้อแม้จะเจออุปสรรค	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. เมื่อมีปัญหาฉันสามารถเผชิญหน้ากับมันได้	0	1	1	0.66	ใช้ได้
6. ฉันถือคติที่ว่า ทุกอย่างจะต้องผ่านไปด้วยดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. ฉันควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อถูกตำหนิ หรือถูกวิพากษ์วิจารณ์	1	1	0	0.66	ใช้ได้
8. ฉันสามารถเผชิญกับสภาวะกดดันได้ดีขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9. เพื่อนยอมรับความคิดเห็นของฉัน	1	0	1	0.66	ใช้ได้
10. เพื่อนมักจะชื่นชมว่าฉันเป็นที่มีความสามารถ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11. ฉันเป็นที่รักของเพื่อน	0	1	1	0.66	ใช้ได้
12. เพื่อนเข้าใจและยอมรับในตัวตนของฉัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13. ฉันได้รับการยอมรับจากเพื่อน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14. ถึงแม้ฉันจะชอบหรือไม่ชอบในรายวิชาใด แต่ฉันก็สามารถประสบความสำเร็จในการเรียน	1	0	1	0.66	ใช้ได้
15. ฉันพร้อมที่จะเปิดรับการเรียนรู้ใหม่ๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16. ฉันตั้งใจและพยายามเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน	0	1	1		ใช้ได้
17. ฉันมีความสุขเมื่อเข้าร่วมและทำกิจกรรมต่างๆ ในรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18. เมื่อต้องทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ฉันจะทำอย่างเต็มที่	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19. ฉันจะทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20. ฉันไม่เคยละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง	0	1	1	0.66	ใช้ได้

ดังนั้นค่า IOC ของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

1. ชื่อ – สกุล

ภาษาไทย นางกรัณทรักษ์ วิทยอภิบาลกุล

ภาษาอังกฤษ Mrs. Karantharak Vitaya-Apibalkul

2. วัน เดือน ปีเกิด

13 พฤษภาคม 2527

3. ตำแหน่ง

อาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยา

(พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ)

4. ตำแหน่งบริหาร

- ผู้อำนวยการสำนักงานคณบดี คณะครุศาสตร์
(ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน)

- หัวหน้างานบริหารทั่วไป คณะครุศาสตร์
(ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 – 2559)

5. หน่วยงานที่ติดต่อได้

สาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

133 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง

อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

เบอร์โทรศัพท์ (073) 299626

มือถือ 09-1048-7893

E-mail : karantharak.v@gmail.com

6. ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2549 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)

(เกียรตินิยมอันดับ 1)

วิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปีการศึกษา 2553 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) วิชาเอกจิตวิทยา

อุตสาหกรรมและองค์การ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

งานวิจัย “คุณลักษณะงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน บุคลิกภาพทำ
องค์ประกอบที่มีต่อความผูกพันต่อองค์การ ของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทผลิตบรรจุ
ภัณฑ์แก้วแห่งหนึ่ง” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ปี พ.ศ. 2553)

งานวิจัย “ผลของการใช้ E-learning ในการเรียนการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา” (พ.ศ. 2554)

งานวิจัย “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏใน 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้” (พ.ศ. 2555)

งานวิจัย “การติดตามผลบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่สำเร็จปีการศึกษา 2555” (พ.ศ. 2556)

งานวิจัย “ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5
จังหวัดชายแดนภาคใต้” (พ.ศ.2559)

งานวิจัย “การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในพื้นที่จังหวัด
ชายแดนภาคใต้” (พ.ศ. 2560)

บทความ “ผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนในพื้นที่จังหวัด
ชายแดนภาคใต้” (วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่
29 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2561)